Internetbijlagen Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015
(www.rijksbegroting.nl)

Bijlage 1	Uitgaven en niet-belastingontvangsten	1
Bijlage 2	EMU-saldo en EMU-schuld	9
Bijlage 3	Belastinguitgaven	11
Bijlage 4	Verticale Toelichting Financieel Jaarverslag Rijk 2015	13

Internetbijlage 1: Uitgaven en niet-belastingontvangsten

Tabel 1.1 Uitgaven begrotingen (in miljoenen euro)				
		MN 2015	FJR 2015	Verschil
1	De Koning	40	41	1
2A	Staten-Generaal	137	141	4
2B	Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	114	117	4
3	Algemene Zaken	63	61	– 2
4	Koninkrijksrelaties	259	410	151
5	Buitenlandse Zaken	7.875	10.232	2.357
6	Veiligheid en Justitie	11.437	12.718	1.281
7	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	634	798	164
8	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	36.042	36.350	308
9A	Nationale Schuld (Transactiebasis)	13.070	14.406	1.336
9B	Financiën	6.923	7.932	1.010
10	Defensie	8.000	7.816	– 185
12	Infrastructuur en Milieu	9.236	8.703	– 533
13	Economische Zaken	4.871	4.807	– 64
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	32.422	31.330	– 1.092
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	14.586	15.329	743
17	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	2.475	2.903	428
18	Wonen en Rijksdienst	3.603	4.266	663
50	Gemeentefonds	27.273	27.267	– 6
51	Provinciefonds	952	1.115	162
55	Infrastructuurfonds	6.163	5.719	– 445
58	Diergezondheidsfonds	22	33	11
60	Accres Gemeentefonds	223	0	– 223
61	Accres Provinciefonds	22	0	– 22
64	BES-fonds	32	47	15
65	Deltafonds	1.375	1.166	– 209
AP	Aanvullende Posten	1.988	0	– 1.988
90	Consolidatie	– 6.454	– 5.874	580
HgIS	Internationale Samenwerking[1]	(4.647)	(5.060)	(414)
Totaal		183.381	187.829	4.449

[1] In deze tabel zijn de uitgaven voor Internationale Samenwerking toegerekend aan de begrotingen waarop deze worden verantwoord. De totale uitgaven voor Internationale Samenwerking zijn tussen haakjes vermeld en lopen niet mee in de totaaltelling.

Tabel 1.2 Niet-belastingontvangsten begrotingen (in miljoenen euro)				
		MN 2015	FJR 2015	Verschil
1	De Koning	0	0	0
2A	Staten-Generaal	5	6	1
2B	Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	6	7	1
3	Algemene Zaken	7	7	0
4	Koninkrijksrelaties	37	56	19
5	Buitenlandse Zaken	477	813	336
6	Veiligheid en Justitie	1.424	1.377	– 47
7	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	757	884	127
8	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	1.257	1.302	45
9A	Nationale Schuld (Transactiebasis)	4.009	17.087	13.078
9B	Financiën	4.125	8.774	4.649
10	Defensie	323	435	112
12	Infrastructuur en Milieu	241	306	65
13	Economische Zaken	10.169	7.361	– 2.807
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	1.685	1.899	214
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	83	1.011	929
17	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	87	104	17
18	Wonen en Rijksdienst	621	974	352
50	Gemeentefonds	0	0	0
55	Infrastructuurfonds	6.163	5.902	– 261
58	Diergezondheidsfonds	22	27	6
65	Deltafonds	1.375	1.263	– 112
AP	Aanvullende Posten	0	0	0
90	Consolidatie	– 6.454	– 5.874	580
HgIS	Internationale Samewerking[1]	(130)	(219)	(89)
Totaal		26.417	43.718	17.301

[1] In deze tabel zijn de niet-belastingontvangsten voor Internationale Samenwerking toegerekend aan de begrotingen waarop deze worden verantwoord. De totale niet-belastingontvangsten voor Internationale Samenwerking zijn tussen haakjes vermeld en lopen niet mee in de totaaltelling.

In het Nederlandse begrotingsbeleid worden bij de start van een kabinetsperiode de uitgaven en niet-belastingontvangsten ingekaderd onder het uitgavenkader. Het uitgavenkader geldt als uitgavenplafond en geeft daarmee de hoogte aan van de maximale jaarlijkse netto uitgaven gedurende de kabinetsperiode. Het uitgavenkader is verdeeld in drie deelkaders: het kader Rijksbegroting in enge zin (Rbg-eng), het kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt (SZA) en het Budgettair Kader Zorg (BKZ). Tabel 1.3 maakt de aansluiting tussen de begrotingsgefinancierde uitgaven (tabel 1.1) en niet-belastingontvangsten (tabel 1.2) enerzijds en de verdeling hiervan over de deelkaders anderzijds. De tabellen 1.4 tot en met 1.6 geven de opbouw van de uitgaven onder de drie deelkaders weer en laten ook het verschil zien tussen de uitgavenraming bij Miljoenennota 2015 en de realisatie bij het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015. Tabel 1.7 geeft een overzicht van de netto begrotingsgefinancierde uitgaven die niet vallen onder het uitgavenkader.

Tabel 1.3 Aansluiting netto uitgaven en uitgavenkaders (in miljoenen euro)			
	MN 2015	FJR 2015	Verschil
Uitgaven begrotingen (zie tabel 1.1)	183.381	187.829	4.449
Niet-belastingontvangsten begrotingen (zie tabel 1.2)	26.417	43.718	17.301
Netto begrotingsgefinancierde uitgaven	156.964	144.111	– 12.853
waarvan Rijksbegroting in enge zin (zie tabel 1.4)	106.325	106.972	647
waarvan Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid (zie tabel 1.5)	20.257	19.741	– 517
waarvan Budgettair Kader Zorg (zie tabel 1.6)	7.525	7.468	– 58
waarvan Niet relevant voor het uitgavenkader (zie tabel 1.7)	22.856	9.931	– 12.926

Tabel 1.4 Netto uitgaven kader Rijksbegroting in enge zin (in miljoenen euro)				
		MN 2015	FJR 2015	Verschil
1	De Koning	40	41	1
2A	Staten-Generaal	132	135	3
2B	Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten	108	110	2
3	Algemene Zaken	56	54	– 2
4	Koninkrijksrelaties	81	65	– 16
5	Buitenlandse Zaken	7.398	9.419	2.021
6	Veiligheid en Justitie	10.013	11.341	1.328
7	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	577	643	66
8	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	33.022	33.221	199
9A	Nationale Schuld (Transactiebasis)	19	9	– 10
9B	Financiën	4.748	4.583	– 165
10	Defensie	7.577	7.301	– 277
12	Infrastructuur en Milieu	9.188	8.608	– 580
13	Economische Zaken	4.503	4.277	– 226
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	657	465	– 192
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	2.503	2.318	– 186
17	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	2.409	2.820	411
18	Wonen en Rijksdienst	2.982	3.292	310
50	Gemeentefonds	17.370	17.390	20
51	Provinciefonds	952	1.115	162
55	Infrastructuurfonds	0	– 183	– 183
58	Diergezondheidsfonds	0	0	0
60	Accres Gemeentefonds	223	0	– 223
61	Accres Provinciefonds	22	0	– 22
64	BES-fonds	32	47	15
65	Deltafonds	0	– 97	– 97
AP	Aanvullende Posten	1.713	0	– 1.713
HgIS	Internationale Samenwerking[1]	(4.517)	(4.841)	(325)
Totaal netto uitgaven Rijksbegroting in enge zin		106.325	106.972	647

[1] In deze tabel zijn de netto uitgaven voor Internationale Samenwerking toegerekend aan de begrotingen waarop deze worden verantwoord. De totale netto uitgaven voor Internationale Samenwerking zijn tussen haakjes vermeld en lopen niet mee in de totaaltelling.

Tabel 1.5 Netto uitgaven kader Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid (in miljoenen euro)				
		MN 2015	FJR 2015	Verschil
15	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	17.219	16.841	– 378
50	Gemeentefonds	2.894	2.900	6
AP	Aanvullende Posten	144	0	– 144
	Netto begrotingsgefinancierde uitgaven	**20.257**	**19.741**	**– 517**
40	Sociale Verzekeringen	56.735	55.658	– 1.078
	Netto premie-uitgaven	**56.735**	**55.658**	**– 1.078**
	Netto uitgaven kader SZA	**76.993**	**75.398**	**– 1.594**

Tabel 1.6 Netto uitgaven Budgettair Kader Zorg (in miljoenen euro)				
		MN 2015	FJR 2015	Verschil
16	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	432	491	58
50	Gemeentefonds	7.009	6.977	– 32
AP	Aanvullende Posten	84	0	– 84
	Netto begrotingsgefinancierde uitgaven	**7.525**	**7.468**	**– 58**
41	Premiegefinancierde uitgaven zorg	58.866	57.675	– 1.191
	Netto premie-uitgaven	**58.866**	**57.675**	**– 1.191**
	Netto uitgaven kader BKZ	**66.391**	**65.143**	**– 1.249**

Tabel 1.7 Uitgaven en niet-belastingontvangen niet relevant voor enig kader (in miljoenen euro)	MN 2015	FJR 2015	Verschil
Gasbaten (kasbasis, exclusief VPB)	– 9.100	– 6.425	2.675
Rentelasten	8.297	7.888	– 408
Rente-ontvangsten swaps	– 1.169	– 1.016	153
Opbrengst beëindigen renteswaps	0	– 4.290	– 4.290
Rijksbijdragen aan de sociale fondsen	21.477	20.734	– 743
Zorgtoeslag	3.990	3.941	– 49
Studieleningen	1.762	1.826	64
ETS veilingopbrengsten	– 168	– 187	– 19
SDE+	– 320	– 279	41
Kasbeheer	1.956	– 5.130	– 7.087
Netto-verkoop staatsbezit	– 1.025	– 3.838	– 2.813
Netto-opbrengsten interventies financiële sector	– 365	– 866	– 501
Crisisgerelateerde en vermogenswinst DNB	– 602	– 738	– 136
ESM	0	0	0
Diverse leningen	– 721	– 750	– 29
Landbouw- en overige bestemmingsheffingen	– 389	– 139	250
Werkgeversbijdrage kinderopvang	– 1.092	– 1.082	10
Overig	324	280	– 44
Totaal netto niet-relevante uitgaven	**22.856**	**9.931**	**– 12.926**

De tabellen 1.8 tot en met 1.11 tonen per budgetdisciplinesector het verschil in uitgaventoetsing tussen het vaststellen van het uitgavenkader ten tijde van de Begrotingsafspraken 2014 en de realisatie van het Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015. De tabellen tonen eerst de bepaling van de reële uitgavenkaders. De reële uitgavenkaders worden bepaald door de ramingen ten tijde van de begrotingsafspraken te defleren met de prijsontwikkeling van de Nationale Bestedingen (NB-deflator). Vervolgens wordt weergegeven hoe de uitgaven zich verhouden tot het uitgavenkader in lopende prijzen. Het uitgavenkader in lopende prijzen wordt bepaald door het reële uitgavenkader te corrigeren voor de deflator. Daarnaast wordt gecorrigeerd voor overboekingen tussen het kader Rijksbegroting in enge zin enerzijds, en de sector Sociale Zekerheid en Arbeidsmarkt en de sector Zorg anderzijds. Ook wordt gecorrigeerd voor statistische factoren.

Tabel 1.8 Uitgaventoetsing Rijksbegroting in enge zin (in miljoenen euro; min is onderschrijding)	MN 2015	FJR 2015	Verschil
1. Raming uitgaven bij Begrotingsafspraken 2014	107.304	107.304	
2. NB-deflator ten tijde van MLT 2013–2017 / Begrotingsafspraken 2014	1,0533	1,0533	
3. Reëel kader	101.877	101.877	
4. NB-deflator	1,0412	1,0312	– 0,0099
5. Overboekingen	288	358	70
6. Statistisch	643	513	– 130
7. Uitgavenkader RBG-eng in lopende prijzen (3*4+5+6)	**107.002**	**105.929**	**– 1.072**
8. Actuele ramingen uitgaven	**106.325**	**106.972**	**647**
9. Over/onderschrijding kader RBG-eng (9=8–7)	– 677	1.043	1.719

Tabel 1.9 Uitgaventoetsing Sociale Zekerheid en Arbeidsmarktbeleid (in miljoenen euro; min is onderschrijding)	MN 2015	FJR 2015	Verschil
1. Raming uitgaven bij Begrotingsafspraken 2014	83.152	83.152	
2. NB-deflator ten tijde van MLT 2013–2017 / Begrotingsafspraken 2014	1,0533	1,0533	
3. Reëel kader	78.947	78.947	
4. NB-deflator	1,0412	1,0312	– 0,0099
5. Overboekingen	– 13	– 12	1
6. Statistisch	– 5.044	– 5.067	– 22
7. Uitgavenkader SZA in lopende prijzen (3*4+5+6)	**77.138**	**76.333**	**– 805**
8. Actuele ramingen uitgaven	**76.993**	**75.398**	**– 1.594**
wv. Begrotingsgefinancierd	20.257	19.741	– 517
wv. Premiegefinancierd	56.735	55.658	– 1.078
9. Over/onderschrijding kader SZA (9=8–7)	– 146	– 935	– 789

Tabel 1.10 Uitgaventoetsing Budgettair Kader Zorg (in miljoenen euro; min is onderschrijding)	MN 2015	FJR 2015	Verschil
1. Raming uitgaven bij Begrotingsafspraken 2014	68.194	68.194	
2. NB-deflator ten tijde van MLT 2013–2017 / Begrotingsafspraken 2014	1,0533	1,0533	
3. Reëel kader	64.745	64.745	
4. NB-deflator	1,0412	1,0312	– 0,0099
5. Overboekingen	– 275	– 346	– 71
6. Statistisch	– 685	– 685	0
7. BKZ in lopende prijzen (3*4+5+6)	**66.450**	**65.736**	**– 714**
8. Actuele ramingen uitgaven	**66.391**	**65.143**	**– 1.249**
wv. Begrotingsgefinancierd	7.525	7.468	– 57
wv. Premiegefinancierd	58.866	57.675	– 1.191
9. Over/onderschrijding BKZ (9=8–7)	– 58	– 593	– 535

Tabel 1.11 Uitgaventoetsing totaal kader (in miljoenen euro; min is onderschrijding)	MN 2015	FJR 2015	Verschil
1. Reëel kader	245.569	245.569	0
2. NB-deflator	1,0412	1,0312	– 0,0099
3. Overboekingen	0	0	0
4. Statistisch	– 5.086	– 5.238	– 153
5. Totaal kaders in lopende prijzen (1*2+3+4)	**250.590**	**247.998**	**– 2.592**
6. Actuele ramingen uitgaven	**249.709**	**247.513**	**– 2.196**
7. Over/onderschrijding totaal uitgavenkader (7=6–5)	– 881	– 486	396

Tabel 1.12 Kas-transverschillen en financiële transacties (in miljoenen euro)	MN 2015	FJR 2015	Verschil
Ktv aardgas	250	– 1.775	– 2.025
Kasbeheer	– 1.249	– 10.005	– 8.756
Rente-ontvangsten swaps	– 1.169	– 1.018	151
Beëindiging renteswaps		– 4.290	– 4.290
Verkoop staatsbezit	– 1.025	– 3.838	– 2.813
Studieleningen	– 480	– 517	– 38
Ktv's en financiële transacties niet-belastingontvangsten	**– 3.672**	**– 21.443**	**– 17.770**
Overige ktv's	– 416	– 665	– 249
Kasbeheer	3.205	4.874	1.669
Aankoop staatsbezit	0	0	0
Europees Stabilisatie Mechanisme (ESM)	0	0	0
EU afdrachten	0	– 39	– 39
OV-jaarkaart	0	– 450	– 450
Diverse leningen	– 700	– 750	– 50
Studieleningen	2.243	2.344	101
Overig	– 40	– 15	26
Ktv's en financiële transacties uitgaven	**4.292**	**5.300**	**1.008**
Ktv's en financiële transacties netto uitgaven	**620**	**– 16.142**	**– 16.762**
Ktv belastingen	**921**	**352**	**– 569**
Totaal ktv's en financiële transacties	**1.541**	**– 15.790**	**– 17.331**

De aardgasbaten worden met name beïnvloed door de productie van aardgas, de hoogte van de olieprijs en de euro/dollarkoers. De olieprijs is van belang, omdat de prijs van aardgas is gerelateerd aan de prijs van olie in dollars. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de aardgasbaten. De tabel laat zien dat de aardgasbaten niet alleen op kasbasis, maar ook op transactiebasis worden geregistreerd. Dit wordt gedaan omdat het EMU-saldo – volgens Europese systematiek – wordt berekend op transactiebasis, terwijl de Rijksbegroting in enge zin op kasbasis wordt opgesteld.[1] Conform het trendmatig begrotingsbeleid hebben mee- of tegenvallende gasbaten geen effect op het uitgaven- of lastenkader, maar leiden ertoe dat het EMU-saldo verbetert dan wel verslechtert.

[1] In een begroting op kasbasis worden transacties geboekt in de periode waarin de betaling plaatsvindt, in een begroting op transactiebasis worden transacties geboekt in de periode waarin de rechten en verplichtingen zijn ontstaan.

Tabel 1.13 Aardgasbaten (in miljoenen euro)

	MN 2015	FJR 2015	Verschil
Olieprijs (in dollars)	112	53	– 59
Beursprijs TTF-gas (eurocent per kubieke meter)	24	20	– 4
Euro/dollarkoers (in dollars)	1,35	1,11	– 0,24
Productie (x miljard kubieke meter)	65	52	– 13
Niet-belastingontvangsten	9.100	6.425	– 2.675
Vennootschapsbelasting	1.350	750	– 600
Totaal kas	**10.450**	**7.175**	**– 3.275**
Niet-belastingontvangsten	– 250	1.775	2.025
Vennootschapsbelasting	0	150	150
Totaal kas-transverschil (ktv)	**– 250**	**1.925**	**2.175**
Niet-belastingontvangsten	9.350	4.650	– 4.700
Vennootschapsbelasting	1.350	600	– 750
Totaal trans	**10.700**	**5.250**	**– 5.450**

Internetbijlage 2: EMU-saldo en EMU-schuld

Tabel 2.1 Opbouw EMU-schuld collectieve sector (in miljoenen euro)

	MN 2015	FJR 2015
EMU-schuld primo	**454.149**	**452.056**
EMU-saldo collectieve sector (min is overschot)	14.643	12.433
Correctie EMU-saldo sociale fondsen[1]	– 3.123	1.213
Kas-transactieverschillen en financiële transacties	1.541	– 15.790
EFSF	0	– 592
Aflossing ABN Amro / Fortis	– 150	– 1.800
Derdenrekening en overig	169	– 5.855
EMU-schuld ultimo	**467.229**	**441.664**
EMU-schuldquote	**70,0%**	**65,1%**

[1] Het EMU-saldo van de collectieve sector wordt gecorrigeerd voor het saldo van de sociale fondsen omdat het EMU-saldo van de sociale fondsen ook onderdeel uitmaakt van de post kas-transverschillen en financiële transacties (kasbeheer).

Tabel 2.2 Opbouw EMU-schuldquote (in procenten bbp)

	MN 2015	FJR 2015
EMU-schuld primo 2015	**69,8%**	**68,2%**
Noemereffect	– 1,8%	– 1,6%
EMU-saldo collectieve sector (min is overschot)	2,2%	1,8%
Correctie EMU-saldo sociale fondsen[1]	– 0,5%	0,2%
Kas-transactieverschillen en financiële transacties	0,2%	– 2,3%
EFSF	0,0%	– 0,1%
Aflossing ABN Amro / Fortis	0,0%	– 0,3%
Derdenrekening en overig	0,0%	– 0,9%
EMU-schuld ultimo 2015	**70,0%**	**65,1%**

[1] Het EMU-saldo van de collectieve sector wordt gecorrigeerd voor het saldo van de sociale fondsen omdat het EMU-saldo van de sociale fondsen ook onderdeel uitmaakt van de post kas-transverschillen en financiële transacties (kasbeheer).

Tabel 2.3 Opbouw EMU-schuld (in miljoenen euro)

	FJR 2015
Centrale overheid	371.548
Lokale overheid	46.770
Sociale fondsen	23.346
EMU-schuld	**441.664**

Bron: CBS

Tabel 2.4 Historisch overzicht EMU-saldo collectieve sector (in miljarden euro)															
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EMU-saldo centrale overheid	– 1,1	– 5,8	– 13,6	– 8,5	0,6	4,6	3,3	2,8	– 19,5	– 23,1	– 16,8	– 18,6	– 4,8	– 7,4	– 11,4
EMU-saldo sociale fondsen	0,3	– 2,0	0,2	0,9	– 0,6	– 1,9	0,2	3,0	– 8,7	– 1,8	– 6,6	– 3,6	– 8,4	– 6,0	1,2
EMU-saldo lokale overheden	– 0,9	– 2,5	– 1,9	– 1,4	– 1,4	– 1,5	– 2,2	– 4,3	– 5,2	– 6,7	– 4,2	– 2,9	– 2,3	– 2,2	– 2,3
EMU-saldo collectieve sector	– 1,7	– 10,3	– 15,3	– 9,0	– 1,4	1,2	1,3	1,4	– 33,5	– 31,5	– 27,6	– 25,1	– 15,5	– 15,6	– 12,4
EMU-saldo collectieve sector (in % bbp)	– 0,3%	– 2,1%	– 3,0%	– 1,7%	– 0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	– 5,4%	– 5,0%	– 4,3%	– 3,9%	– 2,4%	– 2,4%	– 1,8%

Bron: CBS

Tabel 2.5 Historisch overzicht EMU-schuld collectieve sector (in miljoenen euro)															
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
EMU-schuld collectieve sector	232,1	238,2	249,8	259,9	267,0	257,6	259,9	348,1	348,9	372,6	396,4	428,6	442,2	452,1	441,7
EMU-schuld collectieve sector (in % bbp)	48,7%	48,2%	49,3%	49,6%	48,9%	44,5%	42,4%	54,5%	56,5%	59,0%	61,7%	66,4%	67,9%	68,2%	65,1%

Bron: CBS

Internetbijlage 3: Belastinguitgaven

De informatieverstrekking over belastinguitgaven is met ingang over het begrotingsjaar 2002 geïntegreerd in de VBTB-verantwoordingssystematiek. Dit houdt in dat de budgettaire en meer algemene informatie over de belastinguitgaven wordt opgenomen in de Miljoenennota en het Financieel Jaarverslag van het Rijk. Meer specifieke informatie over belastinguitgaven wordt opgenomen in de begrotingen en jaarverslagen van de verscheidene vakdepartementen. Van een aantal belastinguitgaven zijn op dit moment voorlopige realisatiegegevens beschikbaar over 2015. Dit betreft de afdrachtverminderingen in de loonbelasting voor zeevaart en speur- en ontwikkelingswerk en de investeringsfaciliteiten in de inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting waarvoor een aanmeldingsverplichting geldt, namelijk de willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL), energie-investeringsaftrek (EIA) en milieu-investeringsaftrek (MIA). Deze voorlopige realisaties worden vermeld in het Financieel Jaarverslag 2015.

De investeringsfaciliteiten en de afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk zijn gebudgetteerde belastinguitgaven met een systematiek van meerjarige budgetegalisatie.

3.1 Afdrachtverminderingen in de loonbelasting

Tabel 3.1.1 laat de voorlopige realisaties van de afdrachtverminderingen over 2015 zien. De realisaties zijn gebaseerd op geaggregeerde informatie vanuit loonaangiften.

Tabel 3.1.1 Gegevens afdrachtverminderingen over 2015 (stand maart 2016 in miljoenen euro)

Afdrachtvermindering	Raming 2015 (MN 2016)	Voorlopige realisatie 2015
Zeevaart	114	113
Speur- en ontwikkelingswerk	794	744

Het totale beschikbare budget voor de afdrachtvermindering speur- en ontwikkelingswerk voor het jaar 2015 bedroeg € 794 miljoen, zoals ook opgenomen in bijlage 5 van Miljoenennota 2016. De onderuitputting van € 50 miljoen is mede het gevolg van de uniformering van het loonbegrip per 2013 (het referentiejaar voor het uurloon speur- en ontwikkelingswerk 2015), waardoor de betreffende uurlonen en daardoor de loonuitgaven lager uitvielen. De onderuitputting is nog niet definitief. Aangezien er nog steeds afdrachtvermindering over 2015 wordt verrekend bij de Belastingdienst, zal het budgetgebruik nog toenemen. Halverwege 2016 is hierover een beter beeld te geven.

3.2 Investeringsfaciliteiten

Tabel 3.2.1 bevat voorlopige realisatiegegevens over het jaar 2015 voor de investeringsfaciliteiten waarvoor een aanmeldingsverplichting geldt.

Tabel 3.2.1 Gegevens investeringsfaciliteiten over 2015 (stand maart 2016 in miljoenen euro)

Regeling	Budget 2015 (MN 2016)	Voorlopige realisatie 2015
Willekeurige afschrijving milieu-investeringen (VAMIL)	38	26
Energie-investeringsaftrek (EIA)	106	101
Milieu-investeringsaftrek (MIA)	92	94

Op basis van de VAMIL mag willekeurig worden afgeschreven op aangewezen milieu-investeringen. Deze regeling leidt in principe, evenals de andere regelingen voor vervroegde afschrijving, tot een liquiditeits- en rentevoordeel voor de belastingplichtige. Het budgettair beslag wordt berekend met de netto contante waarde-methode gebaseerd op het gemelde investeringsbedrag.

Het budgettaire beslag van de EIA en de MIA wordt gebaseerd op gemelde investeringsbedragen, in principe volgens de volgende formule: derving = (investeringsbedrag -/- correctiepercentage) * aftrekpercentage faciliteit * gemiddeld marginaal belastingtarief.

In 2015 was er sprake van onderuitputting van de VAMIL. Dit loopt volgens plan, aangezien hiermee wordt gecompenseerd voor de overschrijding die in 2013 plaatsvond.

Internetbijlage 4: Verticale Toelichting Financieel Jaarverslag Rijk 2015

De Verticale Toelichting geeft voor alle begrotingen een overzicht van- en een toelichting op de belangrijkste mutaties. Voor een meer gedetailleerde toelichting wordt verwezen naar de suppletoire begrotingswetten.

Leeswijzer
De mutaties zijn gesplitst in drie categorieën:
1) Mee- en tegenvallers;
2) Beleidsmatige mutaties;
3) Technische mutaties.

De laatste categorie omvat alle overboekingen, desalderingen, statistische correcties en mutaties die niet onder een ijklijn vallen. Mutaties worden toegelicht indien ze een bepaalde ondergrens overschrijden. De ondergrens is afhankelijk van de omvang van de begroting en verschilt voor de verschillende categorieën mutaties. De post diversen bevat de mutaties die onder de ondergrens vallen en wordt in principe alleen toegelicht indien zich bijzonderheden voordoen.

De totalen per begroting worden in eerste instantie gepresenteerd exclusief de bedragen die onder de Homogene Groep Internationale Samenwerking (HGIS) vallen. Door middel van een aansluitregel wordt het deel van de begroting dat onder de HGIS valt zichtbaar gemaakt. De laatste regel geeft per begroting de totaalstand inclusief HGIS aan. De mutaties die optreden binnen het HGIS-deel van de begroting worden gepresenteerd en toegelicht in de Verticale Toelichting van alle HGIS uitgaven.

De bedragen in de tabellen zijn in miljoenen euro's. Door afrondingen kan het totaal afwijken van de som der onderdelen.

Samenvattend overzicht mutaties sinds Miljoenennota 2015			
Bedragen in miljoenen euro's		Mutaties uitgaven	Mutaties ontvangsten
Departementale begrotingen			
I	De Koning	0,9	0,1
IIA	Staten Generaal	4,2	1,0
IIB	Hoge Colleges van Staat	3,5	1,1
III	Algemene Zaken	– 2,3	0,1
IV	Koninkrijksrelaties	150,9	19,3
V	Buitenlandse Zaken	2.417,2	303,9
VI	Veiligheid en Justitie	1.284,4	– 48,6
VII	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	164,3	126,8
VIII	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	310,0	44,9
IXA	Nationale Schuld	1.335,5	13.077,5
IXB	Financiën	929,9	4.644,1
X	Defensie	– 158,8	78,1
XII	Infrastructuur en Milieu	– 536,5	64,6
XIII	Economische Zaken	– 57,9	– 2.807,4
XV	Sociale Zaken en Werkgelegenheid	– 1.091,9	213,7
XVI	Volksgezondheid, Welzijn en Sport	742,5	928,6
XVII	Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking	0,0	0,0
XVIII	Wonen en Rijksdienst	662,6	352,3
Overige			
	Sociale Zekerheid	– 1.423,8	170,7
	Budgettair kader Zorg	– 1.120,1	128,6
	Gemeentefonds	– 5,5	0,1
	Provinciefonds	162,4	0,0
	Infrastructuurfonds	– 444,6	– 237,0
	Diergezondheidsfonds	11,3	11,3
	Accres Gemeentefonds	– 219,8	0,0
	Accres Provinciefonds	– 24,8	0,0
	BES fonds	14,6	0,0
	Deltafonds	– 209,1	– 149,7
	Prijsbijstelling	– 520,1	0,0
	Arbeidsvoorwaarden	– 590,2	0,0
	Koppeling Uitkeringen	– 115,9	0,0
	Aanvullende Post Algemeen	– 761,4	0,0
	Consolidatie	579,6	579,6
	Homogene Groep Internationale Samenwerking	413,5	88,9

De Koning

I DE KONING: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	40,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,2
	0,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,8
	0,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	41,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	41,0

I DE KONING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,1

Diversen (beleidsmatige mutaties, technische mutaties, rijksbegroting enge zin – uitgaven en ontvangsten)
Dit betreffen mutaties voor de aanvullende middelen ten behoeve van de uitvoering van de loonruimteovereenkomst publieke sector en een ontvangstenmutatie die grotendeels samenhangt met de eindafrekening over 2014.

Staten-Generaal

IIA STATEN-GENERAAL: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	136,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 2,2
	– 2,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	4,7
	4,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,7
	1,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	4,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	141,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	141,2

IIA STATEN-GENERAAL: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	5,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,9
	0,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	1,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	6,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	6,1

Diversen (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Onder de post diversen vallen uitgaven aan enkele grote projecten (de aanleg van een 4G-netwerk en de aanpassing van de plenaire zaal). Verder zijn enkele projecten vertraagd, waaronder de doorontwikkeling van Parlis en de koppeling met andere primaire parlementaire systemen.

Overige Hoge Colleges van Staat en Kabinetten

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	113,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 2,2
	– 2,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,5
	2,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,2
	3,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	3,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	117,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	117,3

IIB OVERIGE HOGE COLLEGES VAN STAAT EN KABINETTEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	5,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 0,3
	– 0,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,4
	0,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,1
	1,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	1,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	6,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	6,8

Diversen (mee- en tegenvallers – uitgaven)
De Vreemdelingenkamer van de Raad van State heeft in 2015 minder hoger beroepszaken afgedaan dan voorzien.

Diversen (beleidsmatige mutaties)
De Kanselarij der Nederlandse Orden maakt gebruik van een verouderd ICT-systeem voor de aanvraag van decoraties. Dit systeem wordt vervangen.

Algemene Zaken

III ALGEMENE ZAKEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	62,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 1,3
	– 1,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,4
	0,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 1,4
	– 1,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 2,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	60,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	60,6

III ALGEMENE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	6,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 0,5
	– 0,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,2
	0,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,5
	0,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	6,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	6,7

Diversen (mee- en tegenvallers, beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Dit betreft diverse meevallers, de eindejaarsmarge van 2015 en vertragingen bij projecten bij de Rijksvoorlichtingsdienst, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en de directie Bedrijfsvoering.

Diversen (technische mutaties – uitgaven)
Dit betreft met name een overboeking naar Financiën ten behoeve van categorisatiemanagement.

Diversen (mee- en tegenvallers – ontvangsten)
Er zijn minder ontvangsten onder andere door de verwerking van de facturen van gedetacheerden van medewerkers van AZ.

Diversen (beleidsmatige mutaties – ontvangsten)
Dit betreft de aanvullende middelen ten behoeve van de uitvoering van de loonruimteovereenkomst publieke sector.

Diversen (technische mutaties – ontvangsten)
Dit betreft onder andere de winstuitkering van het Agentschap Dienst Publieke Communicatie (DPC).

Koninkrijksrelaties

IV KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	258,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	5,5
	5,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 9,1
	– 9,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	7,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Lopende inschrijving curaçao	147,6
	154,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	151,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	409,9
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	409,9
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	258,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	5,3
	5,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 9,1
	– 9,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	7,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Lopende inschrijving curaçao	147,6
	154,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	150,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	409,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	409,8

IV KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	36,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Voorlopige realisatie	6,7
Diversen	0,0
	6,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	12,6
	12,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	19,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	55,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	55,8

Diversen (beleidsmatige en technische mutaties – uitgaven, technische mutaties – ontvangsten)
Er is besloten tot de oprichting van een Integriteitsautoriteit Sint Maarten. De oprichting hiervan is vertraagd. Tevens is ingezet op de aanpak van acute knelpunten in de rechtshandhaving op Sint Maarten en op versterking van kinderrechten, ter uitvoering van het amendement Van Laar/Segers (Kamerstuk 34 000 IV, nr. 9).

Lopende inschrijvingen Curaçao
De landen Curaçao en Sint Maarten hebben op grond van de Rijkswet Financieel toezicht de mogelijkheid om, via een lopende inschrijving met Nederland, leningen voor investeringen aan te gaan. De geldleningen waarop Nederland inschrijft dienen te voldoen aan de normen en criteria van de Rijkswet, zoals een positief advies van het College financieel toezicht. Voor Curaçao is in 2015 een leenaanvraag ingewilligd van 18 mln. voor diverse, vooral infrastructurele, investeringen en een ICT-systeem voor de Belastingdienst. Daarnaast was voorafgaand aan 2015 al een leenaanvraag ingewilligd van ANG 267 mln. (129,6 mln. – technische mutaties). Deze leenaanvraag is tot betaling gekomen in 2015 en is bedoeld voor de 2e tranche van het nieuwe ziekenhuis (ANG 187 mln.) en voor overige investeringen (ANG 80 mln.).

Buitenlandse Zaken

V BUITENLANDSE ZAKEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	6.479,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
6. realisatie	– 82,5
	– 82,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
1. begroting 2015 en afronding begroting 2014	– 182,7
2. commissieramingen	136,6
3. totale terugbetaling behorende bij de naheffing 2014	– 460,7
4. vertraagde nederlandse korting door vertraagde ratificatie	2.077,1
5. bruto nacalculatie	512,4
5. doorschuiven tweede terugbetaling naheffing 2014	251,6
5. invoerrechten	145,1
	2.479,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	20,5
	20,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	2.417,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	8.896,3
Totaal Internationale samenwerking	1.33 5,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	10.231,5

V BUITENLANDSE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	413,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
6. realisatie	– 26,9
	– 26,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
4. vertraagde nederlandse korting door vertraagde ratificatie	260,9
5. perceptiekostenvergoedingen	49,5
Diversen	0,0
	310,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	20,5
	20,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	303,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	717,6
Totaal Internationale samenwerking	94,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	812,5

Algemeen
De omvang van de Nederlandse afdrachten wordt bepaald door de omvang van de Europese begroting en door de relatieve omvang van de Nederlandse economie ten opzichte van de overige lidstaten. De EU ontvangt haar inkomsten uit verschillende afdrachten van de lidstaten, zoals invoerrechten, BTW-afdrachten en BNI-afdrachten (dit zijn uitgaven voor Nederland). Deze EU-inkomsten worden ook wel de «eigen middelen» van de EU genoemd. Nederland ontvangt op de EU-afdrachten een jaarlijkse korting. Deze korting is opgebouwd uit een lager tarief voor BTW-afdrachten en een vaste korting (lumpsum) op de BNI-afdrachten. Hieronder vindt u verschillende mutaties op de raming van het Nederlandse deel van de EU-afdrachten, die in begrotingsjaar 2015 hebben plaatsgevonden.

1. Begroting 2015 en afronding begroting 2014
Deze mutatie is bij VJN verwerkt en bestaat uit verschillende onderdelen. Het gaat daarbij vooral om de verwerking van het Begrotingsakkoord dat in december 2014 is gesloten. Omdat het akkoord pas eind 2014 is gesloten slaan de budgettaire effecten in 2015 neer. Daarnaast resulteert een surplus (hogere inkomsten dan uitgaven) op de realisatie van de Europese begroting 2014. Dit surplus is toegevoegd aan de Europese begroting 2015 en heeft tot lagere afdrachten voor de lidstaten geleid.

2. Commissieramingen
De Voorjaarsraming van de Europese Commissie is bij VJN verwerkt. Bij de Voorjaarsraming van de Europese Commissie worden geen nieuwe EU-uitgaven geautoriseerd, maar vinden enkel verschuivingen plaats in de financiering. Het gaat onder meer om de volgende aanpassingen. De bni-raming en de geharmoniseerde grondslag voor de btw is geactualiseerd. Daarnaast heeft de Europese Commissie nieuwe ramingen opgenomen voor de afdrachten van de invoerrechten en de daaraan verbonden inningskostenvergoeding. Deze nieuwe ramingen wijzigen de omvang van de afdrachten van de lidstaten. Per saldo is de raming van de Nederlandse afdrachten aan de EU neerwaarts bijgesteld.

3. De totale terugbetaling behorende bij de naheffing van 2014
Als gevolg van de naheffing uit hoofde van de revisie van de Nationale Rekeningen is sprake van een totale terugbetaling van 460 mln. in 2015.

4. Vertraagde Nederlandse korting door een vertraagde ratificatie
Het Eigen Middelenbesluit is niet door alle lidstaten in 2015 geratificeerd. De jaarlijkse Nederlandse korting over 2014 en 2015, die deel uitmaakt van het Eigen Middelenbesluit, slaat daardoor in 2016 neer in plaats van in het jaar 2015. Omdat de korting oorspronkelijk wel al was ingeboekt voor 2015, moest deze worden doorgeschoven naar 2016. In budgettaire termen betekent dit dat er een kasschuif plaatsvindt naar 2016. Ook de aanpassing van de perceptiekostenvergoeding is doorgeschoven naar 2016. De vertraagde ratificatie leidt in 2015 tot hogere afdrachten van netto ca. 2.077 mln. (en in 2016 tot lagere afdrachten van ca. 2.077 mln.) en hogere ontvangsten van ca. 260 mln. in 2015 (en lagere ontvangsten van ca. 260 mln. in 2016).

5. Vier mutaties na Miljoenennota 2016: bruto nacalculatie, invoerrechten, doorschuiven tweede terugbetaling naheffing 2014 en perceptiekostenvergoedingen

Na de Miljoenennota 2016 zijn twee aanvullende Europese begrotingen (DAB7 en DAB8) ingediend door de Europese Commissie. DAB7 betrof de budgettaire inpassing in de EU-begroting van aanpassingen in het migratiebeleid. Omdat deze geheel door interne herschikkingen binnen de EU-begroting is bekostigd, had dit geen effect op de Nederlandse afdrachten.

DAB8 is niet tijdig genoeg aangenomen in het Europees Parlement om de restituties behorende bij de nacalculatie in 2015 te verwerken. De uitbetaling van de restituties vindt nu plaats in 2016, dit resulteert voor 2015 in een aanvullende netto-afdracht van 859,6 mln., waarvoor 612 mln. reeds gereserveerd was op de aanvullende post (H86). Zie daarvoor de VT van hoofdstuk 86.

Bruto nacalculatie

De bruto nacalculatie van 512,4 mln. is het gevolg van enkele opwaartse bijstellingen van de BTW- en BNI-grondslagen voor de Nederlandse afdrachten aan de EU-begroting. De opwaartse bijstellingen van de grondslagen vloeien voort uit de bronnenrevisie die in 2014 plaatsvond en

uit een nieuwe herziening door het CBS in samenwerking met DNB, waardoor de nationale rekeningen en de betalingsbalans beter op elkaar aansluiten.

Doorschuiven tweede terugbetaling naheffing 2014

De tweede terugbetaling van de naheffing over 2014 (251,6 mln.) zal, door de vertraging van de aanname van de DAB8 door het Europees Parlement, in 2016 plaatsvinden. Door valuta-effecten (samenhangend met de wisselkoers van de Britse Pond) wordt de restitutie verhoogd naar 269 mln. Nu blijkt dat deze ontvangst pas in 2016 zal plaatsvinden, moet er voor 2015 de eerder ingeboekte 251,6 mln. weer worden afgeboekt.

Invoerrechten en perceptiekostenvergoedingen

De EU heeft de raming voor de invoerrechten voor 2015 verhoogd met 145,1 mln. Daaraan gekoppeld is sprake van 49,5 mln. hogere perceptiekostenvergoedingen.

In onderstaande tabel is schematisch weergegeven wat het effect van bovengenoemde mutaties en de reservering op de aanvullende post (H86) op het kader is.

x mln.	2015
Bruto uitgaven EU-afdrachten	909,1
waarvan bruto nacalculatie	*512,4*
waarvan invoerrechten	*145,1*
waarvan naheffing 2014	*251,6*
Bruto ontvangsten EU-afdrachten	– 49,5
waarvan perceptiekostenvergoedingen	*– 49,5*
Netto uitgaven EU-afdrachten	859,6
Reserve aanvullende post	– 612,0
Netto effect EU-afdrachten op kader	247,6

6. Realisatie

Ten opzichte van de tweede suppletoire begroting komen de EU-afdrachten lager uit. De lagere afdrachten komen door een lagere BNI-afdracht (– 68 mln), een lagere invoerrechten-afdracht (– 27 mln) en een hogere BTW-afdracht (+ 13 mln). Per saldo vallen daardoor de afdrachten ca. 83 mln. lager uit. Bij de BTW wordt afgedragen wat de Europese Commissie maandelijks opgeeft in de call of funds als Nederlandse afdracht. Dit bedrag is afhankelijk van de jaarraming en eventuele correcties die daarop plaatsvinden. Bij de invoerrechten is de afdracht afhankelijk van wat er in Nederland is ingevoerd en de heffingen die daarover worden geheven. De afdracht is daarmee afhankelijk van de ontwikkeling van de invoer. De BNI-afdracht is het sluitstuk van de Europese begroting en de afdracht vindt plaats op basis van een opgaaf (call of funds) door de Europese Commissie op basis van wat zij verwachten nodig te hebben om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen.

De lagere ontvangsten zijn voor een deel een directe consequentie van de lagere invoerrechtenafdracht, waardoor ook de vergoeding voor de inning lager uitvalt. Daarnaast is ook een technische correctie verwerkt voor invoerrechten die door de Nederlandse douane worden geënd, terwijl de douane in een ander land het werk heeft gedaan met betrekking tot het inklaren van deze goederen. Daarom is in EU-verband de afspraak dat bij dergelijke grensoverschrijdende vergunningen de perceptiekosten met elkaar worden verrekend. Dit effect is bij realisatie ingeboekt.

Veiligheid en Justitie

VI VEILIGHEID EN JUSTITIE: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	11.393,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 6,1
	– 6,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Aanpassen bijdrage dji	– 44,1
Cao politie	– 49,4
Dekking tekort b&t	– 53,1
Dji aanzuiveren eigen vermogen	77,0
Gevolgen asielinstroom (niet oda) en inzet asielreserve	82,9
Inzet eindejaarsmarge	– 78,8
Kasschuif strafrechtketen	30,0
Oda toerekening	889,0
Problematiek ind/nidos	26,5
Rechtsbijstand (pmj)	31,2
Taakstelling venj	– 30,0
Thuiskopie	33,5
Uitkering eindejaarsmarge	78,8
Diversen	134,9
	1.128,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Frictiekosten dji van ap	34,0
Loonbijstelling bovensectorale loonruimte deal	71,2
Verdeling loon- en prijsbijstelling	36,1
Diversen	20,7
	162,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	1.284,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	12.677,9
Totaal Internationale samenwerking	40,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	12.718,1

VI VEILIGHEID EN JUSTITIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	1.424,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Boeten en transacties	– 27,4
Slotwet	15,7
	– 11,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Besparingsverliezen wetstrajecten	– 51,0
Boeten en transacties	– 166,3
Gevolgen asielinstroom (niet oda) en inzet asielreserve	56,5
Schikking sbm-offshore	56,0
Tariefsverlaging rgd	50,1
Tegenvaller lagere griffie ontvangsten	– 25,8
Diversen	27,2
	– 53,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	16,3
	16,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 48,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	1.375,6
Totaal Internationale samenwerking	1,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.377,1

Diversen (mee- en tegenvallers – uitgaven)
De meevaller van 6,1 mln. is een saldo van verschillende realisaties op verschillende artikelen die afwijken van de ramingen.

Aanpassen bijdrage DJI
De kasbijdrage aan DJI is bijgesteld omdat de geraamde uitgaven voor o.a. planmatig onderhoud, Van Werk Naar Werk-budgetten en de transitiekosten voor Veldzicht niet in 2015, maar in latere jaren besteed zullen worden. Bij 1e suppletoire begroting 2016 zal de meerjarige bijdrage aan DJI binnen de begroting van VenJ in lijn worden gebracht met het actuele ritme van deze bestedingen.

CAO politie
De beschikbare middelen voor de Politie-CAO zijn niet tot uitbetaling gekomen in 2015. Daarom zijn deze middelen d.m.v. een kasschuif doorgeschoven naar 2016.

Dekking tekort B&T
Door een terugloop in de ontvangsten uit boetes en transacties is in 2015 een nieuwe tegenvaller ontstaan op de VenJ-begroting, deels het gevolg van de coulance acties van de politie (zie ook Boeten en transacties – ontvangsten). Het tekort is deels gedekt door diverse maatregelen en meevallers binnen VenJ, waaronder een verlaging van de bijdrage aan de Raad voor de Rechtspraak door minder volume vooraf te financieren en een ontvangstenmeevaller bij subsidieafrekeningen.

DJI aanzuiveren eigen vermogen
Ultimo 2014 had DJI een eigen vermogen van 77 mln. negatief. Conform de Regeling Agentschappen heeft het Ministerie van VenJ het eigen vermogen van Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in het voorjaar van 2015 aangezuiverd.

Gevolgen asielinstroom (niet ODA) en inzet asielreserve
De asielinstroom is toegenomen en dit heeft geleid tot extra opvangkosten bij het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA). Ook waren er in 2015 hogere kosten voor de Immigratie en Naturalisatiedienst (IND) vanwege de stijging van het aantal asielzoekers die de procedure voor asielaanvraag doorlopen.

Inzet eindejaarsmarge
De eindejaarsmarge is ingezet ter dekking van overlopende verplichtingen van 2014 naar 2015 en voor de problematiek op de begroting van Veiligheid en Justitie.

Kasschuif strafrechtketen
De taakstelling op de strafrechtketen is in 2015 gedekt met het surplus van de Rgd (zie ook *Taakstelling VenJ – Uitgaven*). Via een kasschuif worden deze middelen in het gewenste ritme gebracht, zodat de taakstelling pas halverwege 2017 ingaat.

Asieluitgaven (ODA toerekening)
De raming voor de asielinstroom is voor 2015 naar boven bijgesteld. Dit leidt tot hogere asielopvangkosten bij het COA. De kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen worden toegerekend aan ODA. Door de verhoogde raming van de asielinstroom neemt de toerekening aan ODA in 2015 ook toe.

Problematiek IND/NIDOS
De verhoogde asielinstroom heeft ertoe geleid dat de raming voor de IND (doorlopen asielprocedure) en de raming voor opvangkosten voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (NIDOS) omhoog zijn bijgesteld. Deze middelen zijn niet tot besteding gekomen in 2015 en zijn d.m.v. de asielreserve doorgeschoven naar 2016.

Rechtsbijstand (PMJ)
Uit PMJ volgt in 2015 een tegenvaller op de rechtsbijstand, die los staat van de stelselherziening rechtsbijstand. De tegenvaller wordt met name veroorzaakt doordat er meer verzoeken voor rechtsbijstand zijn, dan waarmee in de raming rekening is gehouden.

Taakstelling VenJ
Er is taakstellend in 2015 en 2016 30 mln. en structureel vanaf 2017 60 mln. ingeboekt op de begroting van VenJ. De taakstelling zal in 2015 en 2016 worden ingevuld door de tariefsverlaging Rgd (zie ook *Kasschuif strafrechtketen*).

Thuiskopie
Er is een schikking getroffen door het Ministerie van VenJ met de Stichting Thuiskopie voor 33,5 mln. vanwege het niet actualiseren van een algemene maatregel van bestuur waarmee de stichting een heffing kan opleggen op met name geluids- en beelddragers.

Uitkering eindejaarsmarge
In 2014 is het budget van het Ministerie van VenJ niet volledig tot besteding gekomen. Deze middelen zijn in 2015 aan de begroting van VenJ toegevoegd.

Diversen (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
De post diversen is een optelling van verschillende mee- en tegenvallers, waaronder een extra uitgave van 9 mln. ter dekking van de CAO-deal voor de kabinetssectoren en een intensivering van 6,6 mln. bij de Raad voor de Kinderbescherming. Dit betreft een bijdrage aan de verbetering van inkoop, financieel beheer en ICT-beheer bij de Raad voor de Kinderbescherming. Voor de opvang en terugkeer van uitgeprocedeerde asielzoekers (bed, bad en brood) is er in 2015 13 mln. beschikbaar gesteld op de begroting van VenJ.

Frictiekosten DJI van AP
De uitvoering van het Masterplan DJI (TK 24 587, nr. 535) heeft tot gevolg dat een aanzienlijk aantal justitiële inrichtingen wordt gesloten. Dit brengt onder andere frictiekosten ten aanzien van het vastgoed met zich mee. Voor het inpassen van de frictiekosten huisvesting Masterplan DJI zijn middelen op de aanvullende post gereserveerd. De in 2015 benodigde middelen zijn via de aanvullende post bij Financiën aan de begroting van VenJ beschikbaar gesteld.

Loonbijstelling bovensectorale loonruimte deal
Dit betreft de aanvullende middelen ten behoeve van de uitvoering van de loonruimteovereenkomst publieke sector.

Verdeling loon- en prijsbijstelling
De loon- en prijsbijstelling zijn uitgekeerd aan de begroting van VenJ.

Diversen (technische mutaties – uitgaven)
Deze post is een optelling van verschillende mutaties, waaronder een desaldering van 16,2 mln. bij JustID. Naast reguliere taken voert JustID ook een aantal opdrachten uit voor derden, zoals het beheer van systemen. De vergoedingen voor deze opdrachten zijn door middel van een desaldering toegevoegd aan de begroting (zie ook *diversen, technische mutaties – ontvangsten*).

Boeten en transacties (mee- en tegenvallers)
Bij slotwet is gebleken dat er sprake is van minder ontvangsten dan bij NJN gemeld vanwege de coulance acties van de politie in het kader van de CAO-onderhandelingen.

Slotwet
De post slotwet is een saldo van realisaties op artikelen die afwijken van de ramingen.

Besparingsverliezen wetstrajecten
Als gevolg van vertraging van de invoering van de wetsvoorstellen «verhoging griffierechten» en «eigen bijdrage regelingen» zijn er in 2015 besparingsverliezen opgetreden. De besparingsverliezen vanuit de wetsvoorstellen verhoging griffierechten en eigen betalingen leiden tot lagere ontvangsten.

Boeten en transacties (beleidsmatige mutaties)
Op het dossier boeten en transacties heeft zich in 2015 een tekort voorgedaan, o.a. vanwege een tijdelijke verminderde inzet van digitale handhavingsmiddelen (onder andere door de vervanging van trajectcontrolesystemen, flitspalen en radarcontrolesystemen) en de coulance acties van de politie in het kader van de CAO-onderhandelingen (zie ook *Dekking tekort b&t – uitgaven*).

Gevolgen asielinstroom (niet ODA) en inzet asielreserve
De hogere kosten vanwege de asielinstroom die vallen binnen de begroting van VenJ en waar geen compensatie vanuit ODA tegenover staat worden deels gedekt door middelen vanuit de asielreserve over te boeken naar de VenJ begroting.

Schikking SBM Offshore
De schikking met SBM-Offshore levert in 2015 een meevaller op aan de ontvangstenkant.

Tariefsverlaging RGD
Departementen wordt een tariefsverlaging toegekend. Bij VenJ wordt deze ingezet ter dekking van de problematiek op de VenJ begroting (zie ook *Taakstelling VenJ – Uitgaven).*

Tegenvaller lagere griffie ontvangsten
Als gevolg van een daling van het aantal zaken bij de Raad voor de Rechtspraak dalen de griffieontvangsten op de VenJ begroting.

Diversen (beleidsmatige mutaties – ontvangsten)
Deze post bestaat uit enkele meevallers, waaronder het in de meerjarenscijfers opnemen van de jaarlijkse indexatie van griffierechten en het inzetten van de financieringsresultaten 2014 van de onderdelen Justis en het CJIB.

Diversen (technische mutaties – ontvangsten)
De post diversen is een optelling van verschillende mee- en tegenvallers, waaronder een desaldering van 16,2 mln. bij JustID (zie ook *diversen technische mutaties – uitgaven*).

Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	634,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 4,3
	– 4,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Eindejaarsmarge wenr	– 231,2
Diversen	4,9
	– 226,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Dva ontvangsten	59,0
Ejm huurtoeslag 2014	258,3
Middelen gdi 2015	32,1
Diversen	45,4
	394,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	164,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	798,2
Totaal Internationale samenwerking	0,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	798,4

VII BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	757,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 4,4
	– 4,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Dva ontvangsten	59,0
Diversen	43,5
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	28,7
	131,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	126,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	884,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	884,2

Eindejaarsmarge wenr (beleidsmatige mutaties) en Ejm huurtoeslag 2014 (technische mutaties)
De begrotingstechnische verwerking van de eindejaarsmarge van de begroting voor Wonen en Rijksdienst (XVIII) loopt via het artikel Nominaal en Onvoorzien op de begroting van Binnenlandse Zaken (VII). De overschrijding bij de Huurtoeslag in 2014 (258,3 mln.) leidt per saldo tot een negatieve eindejaarsmarge (ejm) voor Wonen en Rijksdienst.

Dva ontvangsten (uitgaven- en ontvangsten)
Het betreft ontvangsten van doorbelaste dienstverlening aan Baten-lastenagentschappen voor 2015 op basis van de DVA (dienstverleningsafspraken). Het gaat in totaal om 59 mln.

Middelen gdi 2015
Dit zijn de middelen die aan BZK zijn uitgekeerd vanaf de aanvullende post voor de generieke digitale infrastructuur (gdi). Tevens is 8 mln. aan BZK voorgefinancierd voor eID. Dit bedrag staat onder de post diversen.

Diversen (technische mutaties – uitgaven)
De grote posten die hieronder vallen zijn een overboeking aan BZK van de Aanvullende Post voor de GDI (15,8 mln.) en een desaldering voor Doc-Direkt. Doc-Direkt levert diensten aan departementen en notarissen voor archiefbewerking, -beheer, opslag en digitale documenthuishouding. Daarvoor ontvangt Doc-Direkt middelen ter dekking van de kosten (personeel en materieel).

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	35.978,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Aanschaf huwelijksportretten rembrandt naar 2016	– 80,0
Leerlingenvolume referentieraming 2015	75,1
Lerarenbeurs	– 31,5
Diversen	– 66,1
	– 102,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Aanschaf huwelijksportretten rembrandt	50,0
Eindejaarsmarge	– 57,1
Diversen	– 79,8
	– 86,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Loonbijstelling loonruimteovereenkomst publieke sector	231,4
Loonbijstelling tranche 2015	103,4
Diversen	63,4
Niet tot een ijklijn behorend	
Autonome raming studiefinanciering	58,1
Diversen	43,2
	499,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	310,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	36.288,2
Totaal Internationale samenwerking	61,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	36.349,7

VIII ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	1.256,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Rente studiefinanciering	– 82,5
Diversen	33,6
	– 48,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	56,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	37,7
	93,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	44,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	1.301,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.301,7

Aanschaf huwelijksportretten Rembrandt naar 2016
In 2015 is 80 mln. extra beschikbaar gesteld om portretten van Rembrandt aan te schaffen. De betaling heeft echter in januari 2016 plaatsgevonden in plaats van in 2015.

Leerlingenvolume referentieraming 2015
Bij voorjaarsnota is er een tegenvaller geraamd door een hogere leerlingen- en studentenraming in 2015 die vanaf 2016 omslaat in een meevaller oplopend naar circa 217 mln. in 2019. Hierachter gaan verschillende bewegingen schuil. Het aantal geraamde basisschoolleerlingen laat in alle jaren een stijging zien vanwege de geraamde hogere immigratie- en geboortecijfers. De aantallen mbo-studenten komen op basis van de meest recente telgegevens flink lager uit. Voor het voortgezet en hoger onderwijs worden in de eerste jaren meer leerlingen respectievelijk studenten geraamd en in de latere jaren minder ten opzichte van de vorige referentieraming.

Lerarenbeurs
Er zijn minder aanvragen voor de lerarenbeurs gedaan dan voorzien.

Diversen (mee- en tegenvallers – uitgaven)
De grootste meevallers op de diversen post zijn minder uitgaven aan de regeling praktijkleren, minder uitgaven aan arbeidsmarkt en personeelsbeleid (o.a. het programma «impuls lerarentekort»), minder uitgaven aan de regeling voortijdig schoolverlaten en minder uitgaven aan de gewichtenregeling.

Eindejaarsmarge
Dit betreft het saldo van de totale onderuitputting op de OCW begroting in 2014 van 126,8 mln. en twee abusievelijk gedane vooruitbetalingen in 2014 van in totaal 184 mln. (zie ook brief aan de Tweede Kamer, Kamerstuk 34 000 VIII, nr. 82). Hierdoor was er in 2014 sprake van een overschrijding van de OCW begroting van 57,1 mln. Deze negatieve eindejaarsmarge is in de Voorjaarsnota 2015 verrekend.

Aanschaf huwelijksportretten Rembrandt
Dit betreft 50 mln. van de 80 mln. die door het kabinet beschikbaar is gesteld voor de aanschaf van de portretten van Rembrandt. Zie voor het overige budget de toelichting onder de post diversen (technische mutaties kaderrelevant).

Diversen (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Dit betreft voornamelijk kasschuiven, waarvan de grootste mutaties betrekking hebben op projecten in Caribisch Nederland (voor o.a. huisvestingvesting (21,9 mln.)), uitgaven aan het lerarenregister (11,1 mln.) en uitgaven aan flexibel hoger onderwijs aan volwassenen (10,4 mln.).

Loonbijstelling loonruimteovereenkomst publieke sector
Dit betreft de aanvullende middelen ten behoeve van de uitvoering van de loonruimteovereenkomst publieke sector.

Loonbijstelling tranche 2015
Dit betreft de budgettaire verwerking van de loonbijstelling tranche 2015.

Diversen (technische mutaties kaderrelevant – uitgaven)
Dit betreft hoofdzakelijk de budgettaire verwerking van het kaderrelevante deel van de prijsbijstelling tranche 2015 en de 30 mln. uit het museaal aankoopfonds die via een desaldering beschikbaar is gekomen voor de aanschaf van de huwelijksportretten van Rembrandt. Daarnaast betreft deze post een aantal kleine desalderingen en overboekingen met andere departementen.

Autonome raming studiefinanciering
De realisatiegegevens van DUO laten zien dat er een groter aantal studenten een studielening heeft afgesloten dan geraamd en dat er meer toekenningen van de aanvullende beurs en de OV-studentenkaart zijn geweest. Daarnaast zijn er minder omzettingen van achterstallig lager recht in langlopende vorderingen geweest.

Diversen (technische mutaties niet-kaderrelevant – uitgaven)
Van de post diversen heeft 29,9 mln. betrekking op het niet-kaderrelevante deel van de prijsbijstelling tranche 2015 en heeft 13,3 mln. betrekking op het niet-kaderrelevante deel van de leerlingenvolume referentieraming 2015 als gevolg van een afgenomen aantal leningen en prestatiebeurzen vanwege dalende studentenaantallen.

Rente studiefinanciering
Uit de laatste realisaties blijkt dat er minder rente-ontvangsten bij studiefinanciering zijn. Dit komt door de lagere rentestand.

Diversen (mee- en tegenvallers – ontvangsten)
Er zijn een aantal ontvangstenmeevallers, voornamelijk door hogere lesgeldontvangsten in het mbo.

Diversen (technische mutaties kaderrelevant – ontvangsten)
Dit betreft een aantal desalderingen. De grootste zijn de desaldering voor de aanschaf van de huwelijksportretten van Rembrandt en de terugstorting aan het Participatiefonds van de terugvorderingen bij scholen als gevolg van onterechte declaraties van wachtgeldkosten.

Diversen (technische mutaties niet kaderrelevant ontvangsten)
De diversen post heeft volledig betrekking op de niet kaderrelevante autonome raming van de studiefinanciering. Doordat de rente lager is kan er meer afgelost worden op de prestatiebeurs.

Nationale Schuld

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	13.070,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 5,9
	– 5,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 4,3
	– 4,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
Niet tot een ijklijn behorend	
Mutatie in rekening-courant en deposito	– 3.055,4
Rente vaste schuld	– 493,6
Verstrekte leningen	4.895,4
Diversen	– 0,8
	1.345,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	1.335,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	14.405,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	14.405,8

IXA NATIONALE SCHULD (TRANSACTIEBASIS): NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	4.008,9
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Aflossingen op leningen	4.654,3
Rekening-courant en deposito	4.268,1
Rente vaste schuld	1.519,4
Rente vlottende schuld	57,1
Rentebaten	– 134,7
Stand miljoenennota	2.618,0
Uitgaven bij voortijdige beëindiging	104,9
Diversen	– 9,6
	13.077,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	13.077,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	17.086,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	17.086,5

Diversen (mee- en tegenvallers, technische mutaties, rijksbegroting enge zin, niet tot een ijklijn behorend – uitgaven)
Dit betreffen restposten van onder andere rentelasten van RWT's en decentrale overheden.

Diversen (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Dit betreft een mutatie van overige kosten schulduitgifte (van IXA). De kosten zijn naar beneden bijgesteld bij Voorjaarsnota.

Mutatie in rekening-courant en deposito (technische mutaties – uitgaven)
De inleg van sociale fondsen is gewijzigd als gevolg van mutaties in de premieontvangsten en premiegefinancierde uitgaven.

Rente vaste schuld (technische mutaties – uitgaven)
De realisatie van de rentelasten vaste schuld wijkt af van de raming als gevolg van bijstellingen van de rentetarieven en de financieringsbehoefte. De rentelasten op de vaste schuld zijn 494 mln. lager uitgevallen dan in de ontwerpbegroting werd voorzien. De belangrijkste reden hiervoor is dat de rentetarieven waartegen de Staat in 2015 heeft geleend lager waren dan de rentes waarmee ten tijde van het opstellen van de begroting (de rekenrentes van het CPB) werd gerekend. Daarnaast is minder geleend op de kapitaalmarkt dan destijds werd begroot (– 6,7 mld.).

Verstrekte leningen (technische mutaties – uitgaven)
Gewijzigde inzichten in het leengedrag van agentschappen en RWT's (Rechtspersonen met een wettelijke taak) leiden tot een aanpassing van de voorziene uitgaven.

Aflossingen op leningen (technische mutaties – ontvangsten)
Gewijzigde inzichten in het leengedrag van agentschappen en RWT's (Rechtspersonen met een wettelijke taak) leiden tot een aanpassing van de voorziene ontvangsten.

Rekening-courant en deposito (technische mutaties – ontvangsten)
RWT's en decentrale overheden hebben de in de schatkist aangehouden middelen vergroot. Dit wordt geboekt als ontvangst op de begroting van de Nationale Schuld.

Rente vaste schuld (technische mutaties – ontvangsten)
De realisatie van de rentebaten op de vaste schuld wijkt af van de raming als gevolg van bijstellingen van de rentetarieven en de financieringsbehoefte.

Rente vlottende schuld (technische mutaties – ontvangsten)
De realisatie van de rentelasten vlottende schuld wijkt af van de raming als gevolg van bijstellingen van de rentetarieven en de financieringsbehoefte.

Rentebaten (technische mutaties – ontvangsten)
De rentebaten zijn lager uitgevallen dan begroot ten tijde van Miljoenennota 2015. De belangrijkste reden hiervoor is dat het Rijksvastgoedbedrijf door de herstructurering van haar leningen een lagere rentevergoeding betaalt aan het Rijk.

Uitgaven bij voortijdige beëindiging (technische mutaties – ontvangsten)
Het Rijk ontvangt boeterente wanneer leningen voortijdig worden beëindigd. Dergelijke ontvangsten worden niet in de begroting geraamd. Het grootste gedeelte van deze ontvangst betreft de boeterente bij de herstructurering van de leningen van het Rijksvastgoedbedrijf.

Diversen (technische mutaties – ontvangsten)
Dit betreft een restpost van onder andere rentebaten van RWT's.

Financien

IXB FINANCIEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	6.643,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Materieel overig	– 21,2
Diversen	7,0
	– 14,2
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting-en invorderingsrente	– 86,6
Bijstellen bcf	– 52,8
Investeringsagenda dynamisch monitoren	38,0
Inzet nominaal en onvoorzien	– 15,0
Personeel	– 31,0
Schade-uitkering ekv	25,1
Storting begrotingsreserve ekv	21,5
Tariefaanpassing rijksvastgoed bedrijf	– 24,9
Tekort spoor ii na maatregelen	65,7
Uitvoeringskosten wet- en regelgeving	30,5
Diversen	15,2
	– 14,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting en invorderingsrente	– 106,0
Diversen	56,5
Niet tot een ijklijn behorend	
Aankoop sns bank	1.100,0
Uitkering winsten smp griekenland	– 87,0
Diversen	– 5,1
	958,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	929,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	7.573,3
Totaal Internationale samenwerking	359,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	7.932,3

IXB FINANCIEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	4.124,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	17,7
Diversen	16,2
	33,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting- en invorderingsrente	– 90,0
Dividend staatsdeelnemingen	271,6
Exportkredietverzekering	55,0
Hogere boetes en schikkingen	20,0
Ontvangsten boetes en schikkingen	16,0
Schaderestituties ekv	60,1
Winstafdracht dnb	– 116,9
Diversen	11,0
	226,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting en invorderingsrente	– 106,0
Diversen	7,1
Niet tot een ijklijn behorend	
Dividend staatsdeelnemingen (financiële instellingen)	363,9
Ontvangsten ijsland	58,5
Verkoop abn amro greenshoe	500,6
Verkoop eerste tranche abn amro	3.337,0
Verrekening overbruggingskrediet ivm aankoop sns bank	1.100,0
Vervroegde aflossing ing	– 1.025,0
Winstafdracht dnb	155,9
Diversen	– 8,5
	4.383,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	4.644,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	8.768,9
Totaal Internationale samenwerking	4,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	8.773,7

Materieel overig (mee- en tegenvallers – uitgaven)
De post materieel laat een meevaller zien van 21,2 mln. euro. Dit betreft een meevaller op de ICT bij de belastingdienst.

Diversen (mee- en tegenvallers – uitgaven)
Dit betreft een saldo aan mutaties van onder andere de herverdeling eenheidsprijzen kantoren door het rijksvastgoedbedrijf en de afschaffing van de rentevergoeding depotstelsel.

Belasting- en Invorderingsrente (beleidsmatige mutaties, technische mutaties – uitgaven en ontvangsten)
De raming van de belasting- en invorderingsrente (BIR) is bij Voorjaarsnota structureel budgetneutraal naar beneden bijgesteld (– 106 mln.) bij zowel de uitgaven als de ontvangsten (technische mutaties). Verder zijn de uitgaven van de BIR met 86,6 mln. naar beneden bijgesteld (beleidsmatige mutaties). Omdat de grondslag voor de BIR lager is dan de oorspronkelijke raming hoeft de Belastingdienst minder rente te

vergoeden bij het vaststellen van definitieve aanslagen. De ontvangsten voor de belasting- en invorderingsrente zijn met 90 mln. naar beneden bijgesteld (beleidsmatige mutaties). Omdat de grondslag voor de BIR lager is dan de oorspronkelijke raming ontvangt de Belastingdienst minder rente. Tot slot is er een autonome mutatie van 17 mln. meer ontvangsten aan belasting en invorderingsrente ten opzichte van de raming bij Miljoenennota.

Bijstelling bcf (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
De raming van het fonds is bijgesteld naar aanleiding van jaarschikkingen van 2014.

Investeringsagenda Dynamisch Monitoren (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Dit is het eerste innovatieproject in het kader van de investeringsagenda, waarmee door slim gebruik van informatie meer belastinggeld geïnd kan worden bij debiteuren tegen lagere kosten. Hiervoor zijn bij Voorjaarsnota reeds extra middelen toegekend. Dit betreft investeringen (mensen en middelen) in zogeheten «analytic tools» waarmee informatie-overzichten per belastingplichtige (dashboards) en risico-/signaleringsmodellen kunnen worden gebouwd.

Inzet nominaal en onvoorzien (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Een deel van het resterende bedrag op Nominaal & Onvoorzien is bij Voorjaarsnota ingezet ter dekking van uitvoeringsproblematiek bij met name de Belastingdienst.

Personeel (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
De onderuitputting is onder andere te verklaren doordat de personele instroom bij de Belastingdienst later op gang is gekomen en de uitstroom hoger is dan verwacht.

Schade-uitkering EKV (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
De raming op de schade-uitgaven is naar boven bijgesteld door een grote verwachte schade-uitkering eind 2015. Er is één grote schade-uitkering geweest die hiertoe heeft bijgedragen. Het gaat om een éénmalige uitkering van een schade op een private debiteur als gevolg van de aanhoudend lage olieprijs.

Storting begrotingsreserve EKV (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Voor de Exportkredietverzekeringen (EKV) is er in 2015 een begrotingsreserve opgericht. Dit is in lijn met het aangescherpte garantiekader. In de reserve worden onder andere de hoger dan geraamde premies gereserveerd voor toekomstige schade-uitgaven. Conform Kamerbrief 34000-IX-14 wordt op de gebruikelijke systematiek de realisatie van de EKV aan het eind van het jaar gestort in de begrotingsreserve. In 2015 is er 21,5 mln. gestort in de begrotingsreserve van EKV.

Tariefaanpassing rijksvastgoedbedrijf (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
De positieve resultaatsontwikkeling bij het Rijksvastgoedbedrijf leidt tot een structureel lagere gebruikersvergoeding voor het Ministerie van Financiën.

Tekort spoor II na maatregelen (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Een deel van de voorgenomen besparingen door vereenvoudiging van fiscale wetgeving (het zogenaamde Spoor II traject) is niet gerealiseerd in 2015. De reden hiervoor is dat er vertraging is ontstaan in de vereenvoudiging van fiscale wetgeving.

Uitvoeringskosten wet- en regelgeving (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
De Belastingdienst heeft extra uitvoeringskosten door nieuwe wet- en regelgeving, de invoering van het Europese Douanewetboek en (een deel van) de nog niet ingevulde taakstelling op spoor II in 2015.

Diversen (beleidsmatige mutaties – uitgaven)
Dit betreft een som van mutaties van onder andere de loon- en prijsbijstelling en de overheveling van een deel van het budget voor de generieke digitale infrastructuur naar de Belastingdienst.

Diversen (technische mutaties, rijksbegroting enge zin – uitgaven)
Dit betreft een som van mutaties van onder andere de bijdrage vanuit Buitenlandse Zaken voor de handhaving van de sanctiemaatregelen tegen Rusland door de Douane.

Aankoop SNS Bank (technische mutaties – uitgaven)
In verband met de verplaatsing van SNS Bank heeft de staat de aandelen SNS Bank van SNS REAAL gekocht, zie ook Kamerbrief 33 532 nr. 47. Hierbij is de eerder aan SNS REAAL verstrekte overbruggingslening van 1,1 mld. verrekend met de aankoopprijs. Bij de uitgaven is daarom een betaling van 1,1 mld. opgenomen. Aan de ontvangstenkant is hetzelfde bedrag opgenomen voor de verrekening met het overbruggingskrediet.

Uitkering winsten SMP Griekenland (technische mutaties – uitgaven)
Gedurende het tweede leningenprogramma voor Griekenland is (in het kader van schuldverlichting) door de Eurogroep afgesproken om de winsten op de ANFA- en SMP-portefeuilles van (nationale) centrale banken terug te geven aan Griekenland. De winsten gerealiseerd door nationale centrale banken komen via winstuitkering uiteindelijk terecht bij de lidstaten van de eurozone. De lidstaten gaven deze winst vervolgens weer door aan Griekenland. Deze winsten zijn niet uitgekeerd omdat Griekenland zich niet aan de afspraken hield.

Diversen (technische mutatie, niet tot een ijklijn behorend – uitgaven)
Dit betreft enerzijds een saldo van mutaties van rente die niet aan Griekenland is uitgekeerd, omdat Griekenland zich niet aan afspraken hield en anderzijds de uitvoeringskosten van de verkoop eerste tranche van ABN AMRO.

Diversen (mee- en tegenvallers – ontvangsten)
Dit betreft een som van mutaties van onder andere dividenden en afdrachten van staatsdeelnemingen.

Dividend staatsdeelnemingen (beleidsmatige mutaties – ontvangsten)
In 2015 is er een meevaller doordat het dividend van Tennet, NS en Gasunie hoger was ten opzichte van de raming bij Miljoenennota 2015.

Exportkredietverzekering (beleidsmatige mutaties – ontvangsten)
Door enkele grote exporttransacties zijn de premie-inkomsten hoger dan geraamd. De raming wordt daarom naar boven bijgesteld. Het saldo van mee- en tegenvallers binnen de EKV wordt ultimo boekjaar gestort in de begrotingsreserve.

Hogere ontvangsten boetes en schikkingen (beleidsmatige mutaties – ontvangsten)
De ontvangsten van boetes en schikkingen zijn hoger dan geraamd. Dit is vooral veroorzaakt door hogere ontvangsten van boetes uit motorrijtuigenbelasting.

Schaderestituties ekv (beleidsmatige mutaties – ontvangsten)
Ondanks de moeilijke periode die de wereldeconomie doormaakt is de provenustroom boven verwachting goed op gang gebleven. Hierdoor zijn de schaderestituties (per saldo) hoger uitgekomen dan geraamd. Met name de terugbetalingsregeling met Argentinië, die in de Club van Parijs is gesloten, heeft hieraan een grote bijdrage geleverd.

Winstafdracht DNB (beleidsmatige mutaties – ontvangsten)
De verwachte winstafdracht in 2015 laat een verschuiving zien tussen de reguliere winst en de vermogenswinst. Vermogenswinst is niet relevant voor het uitgavenkader en het EMU-saldo. Door een nieuwe toerekening van kosten zijn er verschuivingen tussen de reguliere winst (uitgavenkader relevant) en de crisisgerelateerde winst (niet-kaderrelevant). Daarnaast zijn de rekeningen-courant en de deposito's in omvang gestegen waardoor, dankzij de negatieve depositorente, de verwachte renteopbrengsten zijn toegenomen.

Diversen (technische mutatie, rijksbegroting enge zin – ontvangsten)
Dit betreft een saldo aan mutaties van onder andere garantiefee Properize en lagere renteontvangsten Griekenland als gevolg van een lage Euriborrente.

Dividend staatsdeelnemingen financiële instellingen (technische mutaties – ontvangsten)
ABN Amro en ASR keren meer interim- en slotdividend uit dan verwacht. Daarom is de raming voor 2015 bijgesteld. Dividend van deze financiële instellingen is niet-kaderrelevant.

Bij Urenco is de payoutratio bijgesteld tot net onder de 100%, waardoor er geen superdividend meer wordt uitgekeerd. Superdividend is niet kaderrelevant.

Ontvangsten IJsland (technische mutaties – ontvangsten)
Het dossier Ice Save is na zeven jaar gesloten. Met het IJslandse DGS is een schikking overeengekomen. Dit zijn niet-geraamde ontvangsten als gevolg van de afwikkeling van de vordering inzake Ice Save.

Verkoop ABN Amro Greenshoe (technische mutaties – ontvangsten)
Deze betreft hogere opbrengsten ABN AMRO door uitoefening van de greenshoe optie. Tot 30 dagen na de eerste handelsdag kan door de begeleidende banken gebruik worden gemaakt van de greenshoe optie om de koers te stabiliseren. De greenshoe optie is volledig uitgeoefend.

Verkoop ABN Amro (technische mutaties – ontvangsten)
Dit betreft de verkoopopbrengsten van de beursgang ABN AMRO eerste tranche.

Verrekening overbruggingskrediet SNS Bank (technische mutaties – ontvangsten)
In verband met de verplaatsing van SNS Bank heeft de staat de aandelen SNS Bank van SNS REAAL gekocht, zie ook Kamerbrief 33 532 nr. 47. Hierbij is de eerder aan SNS REAAL verstrekte overbruggingslening van 1,1 mld. verrekend met de aankoopprijs. Bij de uitgaven is daarom een betaling van 1,1 mld. opgenomen. Aan de ontvangstenkant is hetzelfde bedrag opgenomen voor de verrekening met het overbruggingskrediet.

Vervroegde aflossing ING (technische mutaties – ontvangsten)
ING heeft eerder dan verwacht het laatste deel van de staatssteun afbetaald. Bij Najaarsnota 2014 is deze afbetaling budgettair verwerkt voor 2014, bij Voorjaarsnota is het bedrag voor 2015 afgeboekt.

Winstafdracht DNB (technische mutaties – ontvangsten)
De toename van de winst in 2015 wordt verklaard door de verschuiving tussen de reguliere winst en de crisis-gerelateerde winst.

Diversen (technische mutatie, niet tot een ijklijn behorend – ontvangsten)
Dit betreft met name lagere renteontvangsten van SNS REAAL als gevolg van het verrekenen van de overbruggingslening met de aankoop van SNS Bank (zie ook Kamerbrief 31 789, nr. 77). Daarnaast zorgt de lage Euribor-rente voor lagere renteontvangsten van Griekenland. Per saldo leidt dit tot een tegenvaller van 19 mln.

Defensie

X DEFENSIE: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	7.690,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijstellen voorlopige rekening	15,7
Diversen	5,4
	21,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Aflossing sdd-emu lening project vervanging f-16	– 62,6
Bijstellen voorlopige rekening	51,0
Bijstelling investeringen	– 142,4
Biv trekkingsrecht def	59,5
Doorwerking ontvangsten	54,0
Ejm investeringen	37,8
Financiering brigade speciale beveiliging opdrachten (bsb)	15,3
Kasschuif herijking dip	– 96,6
Kasschuif tbv isis missie	– 100,0
Overloop naar 2016 wettelijke betalingen	– 53,6
Diversen	– 2,5
	– 240,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Loonbijstelling bovensectorale loonruimte deal	39,8
Diversen	25,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	– 4,9
	60,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 158,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	7.531,3
Totaal Internationale samenwerking	284,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	7.815,8

X DEFENSIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	321,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	8,7
	8,7
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijstellen ontvangsten	54,0
Diversen	– 5,3
	48,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	5,8
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	15,0
	20,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	78,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	399,8
Totaal Internationale samenwerking	35,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	435,0

Bijstellen voorlopige rekening
Dit betreft hogere uitgaven voor formatie, toelages, opleiding en instandhouding bij de verschillende krijgsmachtonderdelen. Ten slotte zijn ook lagere uitgaven aan pensioenen, wachtgelden en uitkeringen onderdeel van deze post.

Aflossing sdd-emu lening project vervanging f-16
Dit betreft de aflossing van de lening voor de SDD (System Development and Demonstration) fase, die onderdeel is van de financiering van het project vervanging F-16.

Bijstelling investeringen
Een gedeelte van de geplande uitgaven uit het investeringsbudget is in 2015 niet tot besteding gekomen en is doorgeschoven naar 2016. Deze middelen voor bijvoorbeeld noodzakelijke investeringen in IT en grootmaterieel zijn meegenomen via de eindejaarsmarge.

BIV trekkingsrecht Defensie
Betreft de financiering van activiteiten die de inzet in bijvoorbeeld vredesmissies of fragiele staten in 2015 hebben ondersteund. Het gaat om zogeheten *enablers* zoals transportvliegtuigen en aan missies verbonden (na)zorgkosten voor uitgezonden defensiepersoneel.

Bijstellen en doorwerking ontvangsten (uitgaven en niet-belastingontvangsten)
De ontvangsten aan de investeringenkant voor 2015 zijn o.a. aangepast door vervroegde ontvangsten uit de verkoop van tanks aan Finland, hogere ontvangsten vanuit CODEMO en NAVO en lagere opbrengsten van verkoop van onroerend goed door vertraging in de introductie van de

werkwijze Kader Overname Rijksvastgoed (KORV). Ook zijn er hogere uitgaven voor een aantal investeringsprojecten, waaronder Chinook.

EJM investeringen
Een bedrag van 37,8 mln. is via de eindejaarsmarge vanuit 2014 meegenomen en toegevoegd aan het investeringsbudget in 2015.

Financiering brigade speciale bev. opdrachten (bsb)
Defensie heeft op verzoek van Buitenlandse Zaken de beveiliging van diplomaten en ambassades verzorgd in gebieden waar dat noodzakelijk is.

Kasschuif herijking DIP
Er heeft een kasschuif binnen de meerjarenperiode plaatsgevonden ten behoeve van de herijking van de investeringsplannen.

Kasschuif tbv ISIS missie
Voor de bekostiging van de Nederlandse defensiebijdrage aan de strijd tegen ISIS is het budget internationale veiligheid op de Defensiebegroting in 2015 en 2016 verhoogd vanuit HGIS onvoorzien (zie de verticale toelichting HGIS). Om het generale beeld niet te belasten is een kasschuif binnen het investeringsartikel uitgevoerd. De middelen zijn daarmee behouden voor investeringen.

Overloop naar 2016 wettelijke betalingen
De uitgaven voor risico-inventarisaties en evaluaties (RI&E), veteranenuitkeringen en de participatiewet zijn niet in 2015 tot uitbetaling gekomen en schuiven door naar 2016. Deze middelen zijn meegenomen via de eindejaarsmarge.

Loonbijstelling bovensectorale loonruimte deal
Dit betreft de aanvullende middelen ten behoeve van de uitvoering van de loonruimteovereenkomst publieke sector.

Diversen (uitgaven en niet-belastingontvangsten)
De uitgaven- en ontvangstenmutaties in de categorie diversen bestaan vooral uit diverse kleinere mutaties, waaronder een herallocatie van middelen van artikel 12 Nominaal en Onvoorzien naar verschillende beleidsartikelen, ter dekking van tekorten op formatie, informatievoorziening en transport. Daarnaast betreft het bijstelling van het leenbedrag aan ABP 2015 voor het kapitaaldekkingstelsel militaire ouderdomspensioenen en de aflossing van eenzelfde lening uit 2005. Tot slot gaat het om ontvangsten van de Stichting Defensiemusea.

Infrastructuur en Milieu

XII INFRASTRUCTUUR EN MILIEU: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	9.215,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 15,8
	– 15,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Belasting infraspeed	22,5
Kasschuif deltafonds	– 75,0
Kasschuif infrastructuurfonds (versnelde ontvangsten)	– 250,0
Toekenning eindejaarsmarge 2014	25,6
Diversen	– 16,7
	– 293,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Dbfm a12 ede-grijsoord	– 59,1
Dbfm a9 gaasperdammerweg	– 44,6
Decentralisatie bodem	– 83,2
Rsp 2015	– 67,1
Diversen	26,8
	– 227,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 536,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	8.679,3
Totaal Internationale samenwerking	23,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	8.702,6

XII INFRASTRUCTUUR EN MILIEU: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN

	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	241,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	1,6
	1,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,5
	3,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	42,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	17,3
	59,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	64,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	305,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	305,7

Diversen (Mee- en tegenvallers)
Deze post bestaat o.a. uit een meevaller van 4,6 mln. vanwege vertraging in de uitspraak in een arbitragezaak. Dit bedrag was gereserveerd voor de arbitragezaak met BAM in het kader van sanering van asbestwegen. Daarnaast zijn de uitgaven aan externe inhuur met 3,3 mln. meegevallen. Dit komt enerzijds doordat begrootte externe inhuur door middel van inbesteding is gerealiseerd. Anderzijds vond er door vertraging en een bewustere afweging bij inzet van externe inhuurbetalingen minder externe inhuur plaats voor de programma's OVS en Beter Benutten.

Belasting Infraspeed
Infraspeed is de beheerder van de rail infrastructuur van de Hogesnelheidslijn-Zuid. De Staat heeft met Infraspeed een afspraak gemaakt over de fiscale aftrekbaarheid van de rente op de aandeelhouderslening. Mocht de fiscus bepalen dat de rente voor minder dan 12 procent aftrekbaar is, dan wordt het verschil gecompenseerd door de Staat. De belastinginspecteur heeft het aftrekbare percentage vastgesteld op zes procent, wat betekent dat de Staat ruim twintig mln. heeft moeten compenseren aan Infraspeed.

Kasschuif Deltafonds
Er is voor 75 mln. aan middelen die bestemd zijn voor het Deltafonds verschoven van 2015 naar 2019. Hiermee is het budget op het Deltafonds weer in overeenstemming gebracht met het meerjarige programma. Op het Deltafonds lopen een aantal uitvoeringsprogramma's af. Daarnaast zijn de deltabeslissingen genomen en is het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma opgestart.

Kasschuif infrastructuurfonds (versnelde ontvangsten)
In 2015 ontving IenM de bijdragen van derden voor drie projecten eerder dan gepland. Dit betreft 250 mln. voor de projecten Kanaal Gent-Terneuzen, Zeetoegang IJmond en N35 Nijverdal-Wierden. De uitgaven voor deze projecten zijn pas in latere jaren voorzien. Daarom is de uitgavenruimte die door deze versnelde ontvangsten ontstond, verschoven van 2015 naar de jaren 2016, 2018 en 2019.

Toekenning eindejaarsmarge 2014
In 2014 was er op de begroting van IenM sprake van onderuitputting. Deze is incidenteel van karakter en had grotendeels te maken met kosten die in latere jaren alsnog gemaakt zullen moeten worden. De onderuitputting in 2014 bedroeg circa 26 mln. De onderuitputting is via de eindejaarsmarge toegevoegd aan de begroting voor 2015.

Diversen (Beleidsmatige mutaties)
De drie grootste mutaties binnen deze post zijn (1) een overboeking van 3,9 mln. naar het BES-fonds om de drink- en afvalwatervoorzieningen in Caribisch Nederland op een aanvaardbaar voorzieningenniveau te brengen; (2) hogere uitgaven van per saldo 8 mln. ten behoeve van de uitvoering van de loonruimteovereenkomst publieke sector; (3) onderuitputting van 9 mln. binnen de subsidieregeling *Beheersing GSM-R interferentie*. Deze subsidie komt tegemoet in de kosten die spoorvervoerders moeten maken voor het vervangen van bestaande radio-apparatuur in spoorvoertuigen. Van de onderuitputting wordt 7,8 mln. doorgeschoven naar 2016 middels de eindejaarsmarge. De resterende 1,3 mln. wordt gebruikt voor het dekken van de onverwachte hogere uitgaven in het kader van de klimaatconferentie in Parijs en het SER-Energieakkoord in 2016.

DBFM A12 Ede-Grijsoord
In 2014 is de DBFM-aanbesteding van het project A12 Ede-Grijsoord afgerond. De budgettaire reeksen zijn omgezet om aan de beschikbaarheidsvergoedingen te kunnen voldoen.

DBFM A9 Gaasperdammerweg
In 2014 is de DBFM-aanbesteding van het project A9 Gaasperdammerweg afgerond. Dit project is onderdeel van het programma Schiphol-Almere-Amsterdam. De budgettaire reeksen zijn omgezet om aan de beschikbaarheidsvergoedingen te kunnen voldoen.

Decentralisatie bodem
Dit betreft de decentralisatie van Rijksmiddelen voor bodemsanering aan het gemeente- en provinciefonds. Middels deze decentralisatie van middelen hebben gemeenten en provincies uitvoering kunnen geven aan het oude bodemconvenant dat tot en met 2015 liep.

RSP 2015
Een deel van de middelen van het Regiospecifiek Pakket (RSP) Zuiderzeelijn is in het Provinciefonds en het Gemeentefonds gestort. Daarnaast zijn er middelen overgeboekt naar het BTW-compensatiefonds. Deze middelen zijn bestemd voor een aantal concrete projecten waarbij Noord-Nederland de rol van contracterende partij vervuld.

Diversen (Technische mutaties)
Deze post bestaat o.a. uit 27,5 mln. aan lagere uitgaven binnen het DBFM-project Keersluis Limmel als gevolg van de omzetting van de budgettaire reeksen in meerjarige beschikbaarheidsvergoedingen. Daarnaast bestaat deze post uit een hogere bijdrage van 20,7 mln. aan het Infrastructuurfonds vanwege de prijsbijstelling aan het fonds, en 17,5 mln. aan hogere ontvangsten als gevolg van de interne verrekening van centraal betaalde ICT en facilitaire dienstverlening. Daarnaast bestaat deze post uit 9,1 mln. aan hogere ontvangsten van het Rijksvastgoedbedrijf vanwege een tariefsverlaging voor de rijkshuisvesting van de agentschappen RWS, KNMI en de ILT.

Diversen (Technische mutaties – niet tot de ijklijn behorend)
Deze post bestaat voornamelijk uit 19,3 mln. aan hogere ontvangsten voor het Emission Trade System (ETS). De veilingopbrengsten in het kader van het ETS zijn hoger uitgevallen dan geraamd.

Economische Zaken

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	4.817,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Een doelmatige en duurzame energievoorziening	447,3
Ets-compensatie	– 24,0
Fund to fund	– 29,4
Fundamenteel en toegepast onderzoek	– 49,8
Innovatiekrediet	– 31,2
Rom’s	– 42,0
Diversen	– 43,1
	227,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bevorderen ondernemerschap	– 15,7
Bijdrage rvo	15,5
Dienst landelijk gebied	– 23,0
Een doelmatige en duurzame energievoorziening	– 472,9
Ejm toekomstfonds	162,7
Ejm 2014	18,6
Ets-compensatie:doorschuif 2016 restant 2014	– 20,0
Groningen	16,0
Horizontale schuif fundamenteel en toegepast onderzoek	– 25,0
Horizontale schuif innovatiekredieten	– 28,6
Kasschuif funf to fund / dvi2	– 95,0
Mep-middelen vrijval	– 21,6
Niet-bestede ets-middelen 2014	20,0
Ramingsbijstellingen	– 41,0
Rom	34,0
Diversen	80,3
	– 395,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Fundamenteel onderzoek	50,0
Provinciefonds/natuurmiddelen	– 34,2
Diversen	91,9
Niet tot een ijklijn behorend	
Krediet 2014 ecn/nrg	30,2
Diversen	– 27,9
	110,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 57,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	4.759,4
Totaal Internationale samenwerking	47,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	4.807,1

XIII ECONOMISCHE ZAKEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	10.168,5
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Begrotingsreserves	– 25,7
Garantstelling borgstelling	26,7
Diversen	23,1
	24,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	23,4
	23,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	112,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Aardgasbaten	– 425,1
Bijstelling aardgasbaten	– 2.250,0
Landbouwheffingen	– 243,0
Liof	– 34,0
Ontvangsten sde+	– 41,1
Rom	34,0
Diversen	– 7,8
	– 2.854,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 2.807,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	7.361,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	7.361,1

Een doelmatige en duurzame energievoorziening
Er zijn diverse meevallers op het terrein van energie. De grootste posten hierin zijn lager dan geraamde uitgaven op het terrein van energie innovatie en uitstel van de 2e tranche van de toegezegde lening aan stichting Pallas.

Ets-compensatie
Door lagere prijzen voor de ETS-rechten was het beroep op de regeling Compensatie Energie-intensieve bedrijven lager dan het bedrag dat voor de regeling beschikbaar was.

Fund to fund
De investeringen vanuit de onderliggende investeringsfondsen van het Dutch Venture Initiative zijn volatiel, omdat het lastig is om op voorhand te bepalen in welke en hoeveel ondernemingen wordt geïnvesteerd. Een aantal onderliggende fondsen zijn later gestart onder andere omdat het lastig blijkt te zijn om hun andere, private funding op te halen. Het Toekomstfonds kent een 100% eindejaarsmarge, dus deze middelen blijven beschikbaar voor het Toekomstfonds.

Fundamenteel en toegepast onderzoek
In 2015 kon EZ geen toewijzingen doen in het kader van de regeling Toekomstfondskrediet Onderzoeksfaciliteiten. Daarom zijn er in 2015 geen kasuitgaven gedaan. De in 2015 niet benutte middelen blijven beschikbaar voor het onderzoeksdeel van het Toekomstfonds.

Innovatiekrediet
Als gevolg van de lagere realisatie van de verplichtingen in de afgelopen jaren is het beroep op de hiervoor geraamde kasmiddelen in 2015 lager. Daarnaast bleef de financiering van klinische projecten achter bij de verwachting. Oorzaak hiervan was dat een aantal aanvragen niet voor het einde van het jaar afgerond kon worden en is doorgeschoven naar 2016. Deze middelen blijven beschikbaar voor het Toekomstfonds.

Rom/LIOF/Diversen beleidsmatige mutaties (uitgaven en ontvangsten)
In totaal zijn er 42 mln. ontvangsten geboekt voor de ROM's; 32 mln. in het kader van de aandelenverkoop LIOF en 10 mln. dividendontvangsten NOM. De 32 mln. is niet gerealiseerd, omdat de verkoopovereenkomst van 32 mln. (was 34 mln. maar bij MJN met 2 mln. bijgesteld) niet in 2015 door de Provinciale Staten is bekrachtigd. Dit zal in 2016 plaatsvinden. De 10 mln. dividendontvangsten NOM zijn wel in 2015 gerealiseerd.

Omdat de verkoopopbrengst niet werd gerealiseerd in 2015, terwijl deze zouden worden geherinvesteerd in andere Regionale Ontwikkeling Maatschappijen, is 42 mln. van de uitgaven niet gerealiseerd. De opbrengst hiervan blijft beschikbaar binnen het Toekomstfonds voor eventuele kapitaalstortingen in de ROM's.

Diversen Mee- en tegenvallers (uitgaven)
Deze post omvat verschillende mee-en tegenvallers. Voor de BMKB zijn er uiteindelijk voor 5,6 mln. minder schadebetalingen gedaan dan geraamd. Ditzelfde is van toepassing op de Groeifaciliteit, hier zijn voor 5,1 mln. minder schadebetalingen gedaan dan geraamd. De verlaging op het onderdeel Flankerend beleid pelsdierhouders van 2 mln. houdt verband met een verschuiving naar de categorie Garanties. Jaarlijks wordt een storting van 2 mln. gedaan in de begrotingsreserve borgstellingsfaciliteit landbouw. Deze storting is nodig voor het flankerend beleid bij het verbod op de pelsdierhouderij. Het budget hiervoor was tot nu toe geraamd op de categorie subsidies maar behoort gezien de aard van de uitgaven tot de categorie garanties.

Bevorderen ondernemerschap
Het budget voor Bevorderen Ondernemerschap is met 12 mln. verlaagd als gevolg van een storting in de begrotingsreserve Groeifaciliteit in het kader van het Aanvullend Actieplan MKB-financiering. Daarnaast is het budget verlaagd vanwege de uitvoeringskosten van RVO en is budget overgeheveld voor de uitfinanciering van diverse subsidieregelingen.

Bijdrage RVO
De bijdrage voor het agentschap RVO stijgt o.a. door de overname van taken van het opgeheven agentschap Dienst Landelijk Gebied en incidentele opdrachten.

Dienst landelijk gebied
Met deze mutatie worden de middelen van de eindbalans van DLG aangesloten bij de uitgaven voor de zogenaamde Van Werk Naar Werk (VWNW) kandidaten.

Ejm toekomstfonds
De niet bestede middelen uit het Toekomstfonds van 2014 worden doorgeschoven naar 2015.

Ejm 2014
De mutatie betreft een deel van de reguliere eindejaarsmarge (EJM) van EZ (de totale EJM bedraagt 32,8 mln.).

Ets-compensatie: doorschuif 2016 restant 2014
Om de middelen aan te laten sluiten op het kasritme vindt er een kasschuif plaats binnen de ETS middelen.

Groningen
Deze post omvat de uitbreiding van de EZ organisatie ter oprichting van de overheidsdienst Groningen, de versterking van SODM en de energiedirecties. Daarnaast zijn de middelen bedoeld voor de financiering van bodemonderzoeken. Dit naar aanleiding van de besluiten in de Kamerbrief van 9 februari 2015 over de instelling van de nationaal coördinator Groningen.

Horizontale schuif fundamenteel en toegepast onderzoek
Om de middelen aan te laten sluiten op het kasritme heeft er een kasschuif plaatsgevonden binnen het Toekomstfonds.

Horizontale schuif innovatiekredieten
Om de middelen aan te laten sluiten op het kasritme heeft er een kasschuif plaatsgevonden binnen het Toekomstfonds.

Kasschuif fund to fund / dvi2
Als onderdeel van het aanvullend actieplan MKB-financiering (TK, 32 637, nr. 147) is de begroting in 2014 verhoogd met 100 mln. ten behoeve van het Dutch Venture Initiative (DVI). Via deze mutatie wordt het kasbudget aangepast aan het verwachte uitfinancieringspatroon. Deze reeks loopt tot en met 2028.

Mep-middelen vrijval
Ten opzichte van de MEP-raming van vorig jaar, is in 2015 en verder sprake van lagere uitgaven. Deze meevaller wordt ingezet voor knelpunten in de begroting van EZ. De lagere uitgaven op de MEP hebben geen consequenties voor het doelbereik duurzame energie in 2020 en 2023.

Niet-bestede ets-middelen 2014
De niet bestede ETS middelen van 2014 worden toegevoegd aan de begroting 2015.

Ramingsbijstellingen
In deze mutatie is de dekking van de verschillende tegenvallers en intensiveringen verwerkt. Er wordt geïntensiveerd in de overheidsdienst Groningen. Daarnaast worden tegenvallers binnen het groen onderwijs opgelost. De dekking hiervoor komt uit de TKI toeslag, ETS compensatiemiddelen en een kasschuif bij duurzame energie.

Diversen beleidsmatige mutaties (uitgaven)
Deze post omvat verschillende mutaties. In het kader van het Aanvullend Actieplan MKB-financiering is 12 mln. aan de EZ-begroting toegevoegd voor een kasreserve voor de garanties voor achtergestelde leningen-

fondsen. Verder is er voor de uitfinanciering van verplichtingen in het kader van BeBasic 4,9 mln. meer budget nodig dan geraamd.

Fundamenteel onderzoek
Vanuit de aanvullende post worden de middelen voor fundamenteel onderzoek toegevoegd aan de begroting van EZ.

Provinciefonds/natuurmiddelen
Voor de uitvoering van het Natuurpact ontwikkeling en beheer van natuur in Nederland hebben de provincies FTE's overgenomen van Dienst Landelijk Gebied (DLG). Met deze mutatie worden de bijbehorende middelen overgeheveld naar het Provinciefonds.

Diversen technische mutaties (uitgaven en ontvangsten)
Deze post omvat verschillende mutaties. Middelen van de Dienst Landelijk Gebied (23 mln.) worden ingezet om de uitgaven voor de zogenaamde Van Werk Naar Werk kandidaten (VWNW) na de opheffing van DLG te betalen. Er zijn hogere ontvangsten (28,9 mln.) in verband met het winnen van een hoger beroep bij het Europees Gerecht in het kader van Voedselzekerheid. Deze ontvangst komt ten gunste van EZ (artikel 16) en zal worden gestort in de interne begrotingsreserve apurement. MIT: dit betreft een overheveling aan het Provinciefonds van 15 mln. voor de regionale uitvoering van de regeling MKB-innovatiestimulering topsectoren in het kader van de Samenwerkingsagenda Rijk-regio.

Krediet 2014 ecn/nrg
Aan het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) en haar dochter de Nuclear Research and Consultancy Group (NRG) wordt door het Rijk een krediet verstrekt om de continuïteit van hun bedrijfsvoering te verzekeren (TK 2014–2015, 25 422, nr. 112).

Diversen niet tot een ijklijn behorend
Rekkof Aircraft N.V. heeft in 2015 geen gebruik gemaakt van de luchtvaartkredietfaciliteit (ruim 20 mln.). Daarnaast vraagt ECN/NRG de overeengekomen lening minder snel op dan eerder geraamd (ruim 10 mln.).

Begrotingsreserves
Het betreft hier met name verliesdeclaraties in het kader van de borgstellingsfaciliteit.

Garantstelling borgstelling
De borgstellingsfaciliteit wordt aangewend voor de uitbetaling van verliesdeclaraties. Er is in 2015 meer gedeclareerd en derhalve meer uit de reserves onttrokken.

Diversen mee- en tegenvallers (ontvangsten)
De hogere ontvangsten uit de Seed Capital regeling (12,1 mln.) komen voornamelijk voort uit de investeringen in de bedrijven Dezima Pharma en Acerta Pharma.

Diversen beleidsmatige mutaties (ontvangsten)
Op apparaat betreft dit de afroming van het eigen vermogen van RVO en Agentschap Telecom.

Aardgasbaten
De raming van de aardgasbaten is naar beneden bijgesteld door lager dan geraamde prijzen.

Bijstelling aardgasbaten
De aardgasbaten zijn naar beneden bijgesteld door macro economische ontwikkelingen en volumebeperking.

Landbouwheffingen
Op basis van de verordening EU (nr. 2007/436/EG,Euratom) is het niet meer noodzakelijk dat invoerrechten en landbouwheffingen afzonderlijk worden verantwoord. Met ingang van 2015 worden de ontvangen landbouwheffingen op de begroting van het Ministerie van Financiën geraamd en verantwoord.

Ontvangsten SDE+
Het kabinet heeft in 2015 minder opbrengsten uit de opslag duurzame energie (ODE) gerealiseerd dan geraamd mede onder invloed van de gemiddeld hogere temperatuur.

Diversen Niet tot een ijklijn behorend
Dit betreft onder meer lagere ontvangsten bij FM-vergunningen voor commerciële radio (2,8 mln.) en lagere ontvangsten bij het Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten (COVA) als gevolg van een lager volume aardolieproducten waarover de voorraadheffing is geheven (5 mln.).

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	32.421,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 23,2
Sociale zekerheid	
Bijstand	80,2
Kinderopvangtoeslag	– 290,2
Kindgebonden budget	– 102,7
Verhoogde asielinstroom	18,0
Diversen	73,9
	– 244,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Eindejaarsmarge rbg-eng	52,3
Kasschuiven rbg-eng	– 158,8
Diversen	– 27,9
Sociale zekerheid	
Aanpassing fraudewet	15,2
Eindejaarsmarge sza	48,5
Inzet restant eindejaarsmarge sza	– 48,5
Kasschuiven sza	– 25,9
Neutrale herschikking uitvoeringskosten uwv	– 48,1
Nominale ontwikkeling	50,6
Tijdelijke inkomensondersteuning aow	76,1
Diversen	– 5,4
	– 71,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bijdrage sociale werkplaatsen	– 30,0
Diversen	– 1,3
Sociale zekerheid	
Diversen	0,2
Niet tot een ijklijn behorend	
Rijksbijdrage vermogenstekort ouderdomsfonds	– 748,6
Diversen	3,7
	– 776,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 1.091,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	31.329,3
Totaal Internationale samenwerking	0,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	31.329,8

XV SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	1.685,3
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
Sociale zekerheid	
Bijstand zelfstandigen	15,3
Kinderopvangtoeslag	138,3
Kindgebonden budget	– 22,1
Nadere afrekening bijstand	19,5
Nadere afrekening wajong	34,1
Ontvangsten sociale werkvoorziening en participatiebudget	26,0
Diversen	10,4
	221,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,9
Sociale zekerheid	
Diversen	– 1,4
	– 0,5
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,4
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	– 9,7
	– 7,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	213,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	1.899,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.899,0

Bijstand
De uitgaven aan de bijstand zijn opwaarts bijgesteld met name als gevolg van hoger uitgevallen realisaties in 2014. Iets meer mensen bleken recht te hebben op een uitkering. Via de reguliere systematiek van het macrobudget werken realisaties in het voorafgaande jaar volledig door in het budget van het uitvoeringsjaar. Daarnaast heeft een correctie op de oorspronkelijk gehanteerde verdeling over de gemeenten geleid tot hogere uitgaven dan oorspronkelijk geraamd. Gemeenten die voordeel hebben van deze correctie kregen hierdoor in 2015 een hoger budget. Tegelijkertijd heeft geen enkele gemeente als gevolg van deze correctie budgetnadeel ontvangen dan bij het voorlopig budget in september 2014 is vastgesteld.

Kinderopvangtoeslag (uitgaven en ontvangsten)
De uitgaven aan de kinderopvang zijn lager uitgekomen dan eerder verwacht. Dit komt doordat de effecten van eerdere bezuinigingen in de kinderopvang groter bleken dan eerder gedacht. Daarnaast werkten de effecten van de economische crisis langer door dan verwacht.

Kindgebonden budget (uitgaven en ontvangsten)
De uitgaven aan het kindgebonden budget zijn lager uitgekomen dan in de begroting 2015 was geraamd. Door de hogere economische groei en hogere inkomens hadden minder mensen recht op een (hoger) kindgebonden budget. Daarnaast waren er minder alleenstaande ouders die een aanvraag hebben gedaan dan eerder verwacht.

Verhoogde asielinstroom
De asielinstroom is toegenomen in 2015. Hierdoor waren er extra kosten voor voorinburgeringstrajecten bij het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers (COA) en extra kosten voor maatschappelijke begeleiding bij gemeenten.

Diversen (SZA)
Dit betreft voornamelijk het saldo van tegenvallers bij de kinderbijslag, de IOW en een meevaller bij de Wajong.

Eindejaarsmarge RBG-eng
Dit betreft de overheveling van de eindejaarsmarge naar de begroting van SZW.

Kasschuiven RBG-eng
Om het kasritme van de uitgaven te ondersteunen zijn diverse kasschuiven gedaan. De grootste hiervan betreft een kasschuif ten behoeve van de sectorplannen. Een deel van het budget voor de sectorplannen wordt van 2015 overgeheveld naar latere jaren vanwege een andere liquiditeitsbehoefte van de eerdere plannen.

Diversen (RBG-eng)
Deze post bevat onderuitputting op diverse onderdelen van de begroting van SZW. De grootste betreft onderuitputting op het budget van de sectorplannen voor 2015 (7 mln.).

Aanpassing fraudewet
Dit betreft de aanpassing van de uitvoering van de Fraudewet naar aanleiding van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep.

Eindejaarsmarge sza & Ramingtechnische veronderstelling in=uit
Dit betreft de overheveling van de eindejaarsmarge naar de begroting van SZW. Gelijktijdig is de ramingstechnische veronderstelling in=uit geboekt op de Aanvullende Post. De combinatie van beide bewerkstelligt dat het totale uitgavenbeeld niet wijzigt.

Inzet restant eindejaarsmarge SZA
Ter dekking van het budgettaire beeld SZA heeft SZW het restant van de eindejaarsmarge ingezet.

Kasschuiven SZA
Om het kasritme van de uitgaven binnen het kader SZA te ondersteunen zijn diverse kasschuiven gedaan. Onderdeel van deze reeks is een budgettair neutrale schuif waarbij de middelen zijn verplaatst van premie- naar begrotingsgefinancierd. Vervolgens is het kasritme aangepast.

Neutrale herschikking uitvoeringskosten UWV
Dit betreft een budgettair neutrale herschikking van de uitvoeringskosten UWV. Tegenover de hogere begrotingsgefinancierde uitvoeringskosten staat een gelijke daling van de premiegefinancierde uitvoeringskosten UWV.

Nominale ontwikkeling
Dit is een overboeking van het begrotingshoofdstuk «koppeling uitkeringen» naar de begroting van SZW. Hiermee zijn de begrotingsgefinancierde uitkeringen op het prijspeil van 2015 gebracht.

Tijdelijke inkomensondersteuning AOW
Deze post heeft betrekking op de in de maand januari uitgekeerde inkomensondersteuning AOW. Per 1 februari is de inkomensondersteuning gefinancierd uit het Ouderdomsfonds.

Bijdrage sociale werkplaatsen
Dit betreft een overboeking naar het Gemeentefonds ten behoeve van een decentralisatie-uitkering in verband met de door de Tweede Kamer aangenomen motie Kerstens voor de herstructurering van de sociale werkvoorziening via een landelijk sectorplan.

Rijksbijdrage vermogenstekort ouderdomsfonds
De rijksbijdrage aan het ouderdomsfonds voor 2015 is op basis van het Centraal Economisch Plan 2015 vastgesteld.

Bijstand zelfstandigen
Gemeenten krijgen een voorschot om BBZ te verstrekken. Voor sommige gemeenten was dat voorschot te hoog en voor anderen te laag. De realisaties t.o.v. de bevoorschottingen worden na afloop van elkaar jaar verrekend. De nabetalingen plus eenmalige uitkering over 2014 bedroegen 15,3 mln.

Nadere afrekening bijstand
De restituties kwamen vooral voort uit de terugontvangsten in verband met vaststellingen van rijksbijdragen over oudere verantwoordingsjaren voor de Wet Participatiebudget, de Toeslagenwet en boedelverdeling SVB-Nederlandse Antillen.

Nadere afrekening wajong
De restituties hebben betrekking op verrekeningen in verband met betaalde rijksvergoedingen Wajong en Re-integratie Wajong in 2014.

Ontvangsten sociale werkvoorziening en participatiebudget
Dit betreffen terugontvangsten van de sociale werkvoorziening (WSW) en het Participatiebudget in verband met onderrealisatie bij de WSW en onrechtmatigheid bij het Participatiebudget.

Sociale Zekerheid

SOCIALE ZEKERHEID: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015	78.009,9
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Aow	152,5
Bijstand	80,2
Iva	25,5
Kinderopvangtoeslag	– 290,2
Kindgebonden budget	– 102,7
Nominale ontwikkeling	– 186,4
Re-integratie ao	– 25,9
Wao	47,8
Wazo	– 104,9
Wga	– 65,6
Ww	– 947,8
Zw	41,8
Diversen	88,7
	– 1.287,0
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Aanpassing fraudewet	35,3
Eindejaarsmarge sza	48,5
In=uit taakstelling	– 48,5
Invullen in=uit taakstelling	48,5
Inzet restant eindejaarsmarge sza	– 48,5
Kasschuiven sza	– 140,3
Diversen	– 10,4
	– 115,4
Technische mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	– 21,3
	– 21,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 1.423,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	76.586,1

SOCIALE ZEKERHEID: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015	1.017,4
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Kinderopvangtoeslag	138,3
Nadere afrekening wajong	34,1
Ontvangsten sociale werkvoorziening en participatiebudget	26,0
Ww	– 47,5
Diversen	21,2
	172,1
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Diversen	– 1,4
	– 1,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	170,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.188,0

AOW
De AOW-uitgaven zijn hoger uitgekomen dan begroot op basis van uitvoeringsgegevens van de SVB. Dit komt voornamelijk doordat de uitgaven aan de partnertoeslag hoger zijn uitgevallen dan geraamd. Daarnaast is het aantal mensen met een AOW-uitkering is gestegen als gevolg van de gestegen levensverwachting. Ook hebben AOW-gerechtigden met een onvolledige AOW-opbouw gemiddeld een iets hogere AOW-opbouw dan verwacht.

Bijstand
De uitgaven aan de bijstand zijn opwaarts bijgesteld met name als gevolg van hoger uitgevallen realisaties in 2014. Meer mensen bleken recht te hebben op een uitkering. Via de reguliere systematiek van het macro-budget werken realisaties in het voorafgaande jaar volledig door in het budget van het uitvoeringsjaar. Daarnaast heeft een correctie op de oorspronkelijk gehanteerde verdeling over de gemeenten geleid tot hogere uitgaven dan oorspronkelijk geraamd. Gemeenten die voordeel hebben van deze correctie kregen hierdoor in 2015 een hoger budget. Tegelijkertijd heeft geen enkele gemeente als gevolg van deze correctie budgetnadeel ontvangen dan bij het voorlopig budget in september 2014 is vastgesteld.

IVA
De IVA uitgaven komen per saldo hoger uit dan bij de begroting 2015 was geraamd. Er zijn meer mensen met een IVA-uitkering dan verwacht. Meer mensen zijn duurzaam arbeidsongeschikt en de verwachte gemiddelde uitkering is hoger dan eerder gedacht.

Kinderopvangtoeslag (uitgaven en ontvangsten)
De uitgaven aan de kinderopvang zijn lager uitgekomen dan eerder verwacht. Dit komt doordat de effecten van eerdere bezuinigingen in de kinderopvang groter bleken dan eerder gedacht. Daarnaast werkten de effecten van de economische crisis langer door dan verwacht.

Kindgebonden budget (uitgaven en ontvangsten)
De uitgaven aan het kindgebonden budget zijn lager uitgekomen dan in de begroting 2015 was geraamd. Door de hogere economische groei en hogere inkomens hadden minder mensen recht op een (hoger) kindgebonden budget. Daarnaast waren er minder alleenstaande ouders die een aanvraag hebben gedaan dan eerder verwacht.

Nominale ontwikkeling
De mutatie betreft een aanpassing in de geraamde nominale ontwikkeling binnen het SZA-kader als gevolg van CPB-ramingen van loon- en prijsontwikkeling en als gevolg van mutaties in uitgavenramingen binnen de Sociale Zekerheid.

Re-integratie AO
Het UWV heeft minder uitgegeven dan begroot voor re-integratie arbeidsongeschiktheid. Dit komt voornamelijk doordat minder trajecten zijn ingekocht en minder mensen een voorziening hebben aangevraagd.

WAO
De opwaartse bijstelling van de uitgaven aan de WAO is met name veroorzaakt doordat de gemiddelde WAO-uitkering hoger is dan eerder gedacht en de uitstroom uit de WAO lager is dan eerder gedacht.

WAZO
De WAZO-uitgaven komen lager uit dan bij de begroting geraamd. Het totaal aantal geboorten ligt lager dan eerder gedacht.

WGA
De uitgaven aan de WGA zijn lager uitgekomen dan in de begroting 2015 was geraamd. Dit komt voornamelijk doordat meer mensen doorstromen van een WGA-uitkering naar een IVA-uitkering.

WW (uitgaven en ontvangsten)
De WW-uitgaven kwamen in 2015 lager uit dan bij begroting 2015. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de werkloosheid lager is uitgekomen dan waar bij begroting vanuit werd gegaan. Daarnaast was de gemiddelde jaaruitkering lager dan verwacht. Dit komt doordat het aantal uitkeringen in sectoren met een hoge gemiddelde prijs relatief lager is uitgekomen.

ZW
De opwaartse bijstelling van de uitgaven aan de Ziektewet (ZW) is voornamelijk veroorzaakt doordat meer mensen recht hebben op een ZW-uitkering dan eerder gedacht. Daartegenover staat dat de gemiddelde uitkering lager is dan eerder werd gedacht. Per saldo zijn de ZW-uitgaven hoger dan bij begroting 2015.

Diversen (mee- en tegenvallers)
Dit betreft voornamelijk het saldo van tegenvallers bij de kinderbijslag, de IOW, de verhoogde asielinstroom en een meevaller bij de Wajong en de ANW.

Aanpassing fraudewet
Dit betreft de aanpassing van de uitvoering van de Fraudewet naar aanleiding van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep.

Eindejaarsmarge sza, in=uit taakstelling & invullen in=uittaakstelling
Dit betreft de overheveling van de eindejaarsmarge naar de begroting van SZW. Gelijktijdig is de ramingstechnische veronderstelling in=uit geboekt op de Aanvullende Post. De combinatie van beide bewerkstelligt dat het totale uitgavenbeeld niet wijzigt. De in=uit taakstelling is aan het einde van het jaar met onderuitputting gevuld.

Inzet restant eindejaarsmarge SZA
Ter dekking van het budgettaire beeld SZA heeft SZW het restant van de eindejaarsmarge ingezet.

Kasschuiven SZA
Om het kasritme van de uitgaven binnen het kader SZA te ondersteunen zijn diverse kasschuiven gedaan. Onderdeel van deze reeks is een budgettair neutrale schuif waarbij de middelen zijn verplaatst van premie- naar begrotingsgefinancierd. Vervolgens is het kasritme aangepast.

Nadere afrekening wajong
De restituties hebben betrekking op verrekeningen in verband met betaalde rijksvergoedingen Wajong en Re-integratie Wajong in 2014.

Ontvangsten sociale werkvoorziening en participatiebudget
Dit betreffen terugontvangsten van de sociale werkvoorziening (WSW) en het Participatiebudget in verband met onderrealisatie bij de WSW en onrechtmatigheid bij het Participatiebudget.

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	14.580,8
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Backpay	– 20,0
Realisatie opdrachten	– 19,4
Realisatie subsidies	– 22,5
Diversen	– 10,3
Zorg	
Diversen	– 14,7
	– 86,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Backpay	20,0
Kasschuif capaciteitsreductie jeugdzorg plus	25,0
Subsidie transitie jeugd	– 73,0
Taakstellende onderuitputting	49,8
Uitvoering rvp en hielprik	– 37,7
Diversen	12,1
Zorg	
Herziene raming zorg caribisch nederland	20,0
Kwaliteitsimpuls umc's	49,8
Onderuitputting integrale tarieven	– 89,0
Ruimte subsidie capaciteitsopleidingen	– 21,0
Tegemoetkomingen wtcg	26,5
Diversen	0,8
	– 16,7
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Buurtsportcoaches	– 47,0
Uitvoeringskosten svb 2015 pgb trekkingsrechten	49,7
Diversen	14,3
Zorg	
Schadeloosstelling erasmus mc	85,0
Diversen	1,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Zorgtoeslag	751,5
Diversen	– 8,4
	846,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	742,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	15.323,3
Totaal Internationale samenwerking	5,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	15.328,7

XVI VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	82,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Realisatie ontvangsten	36,3
	36,3
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Ontvangsten wanbetalers	37,9
Diversen	34,9
	72,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	18,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Zorgtoeslag	800,3
Diversen	1,2
	819,5
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	928,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	1.011,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.011,2

Backpay – Mee- en tegenvallers
Eind 2015 is besloten om een financiële regeling te treffen voor de backpay (zie hieronder: *Backpay – beleidsmatige mutaties*). De backpay heeft in 2015 niet tot uitgaven geleid. De eerste betalingen hebben plaatsgevonden vanaf medio januari 2016.

Realisatie opdrachten
Deze post bestaat uit mee- en tegenvallers op het instrument opdrachten waaronder meevallers bij opdracht voor transitie jeugd (2,9 mln.), opdracht op gebied van opleidingen, beroepen en arbeidsmarkt (2,8 mln.) en opdracht op gebied van toegankelijkheid (2,6 mln.).

Realisatie subsidies
Deze post bestaat uit mee- en tegenvallers op het instrument subsidies waaronder meevallers bij subsidie voor jeugdhulp (5,2 mln.) en bij subsidie voor informele zorg en ondersteuning (4,5 mln.) en een tegenvaller bij subsidie voor mantelzorg (4,2 mln.).

Diversen – Mee- en tegenvallers – Rijksbegroting in enge zin
Het betreft het saldo van mee- en tegenvallers op het apparaatsartikel (– 8,7 mln.) en mee- en tegenvallers op de overige instrumenten.

Diversen – Mee- en tegenvallers – Zorg
Deze post betreft een meevaller bij de Wtcg (10,5 mln.) en enkele kleine mee- en tegenvallers.

Backpay – Beleidsmatige mutaties
Dit zijn de kosten voor de financiële regeling die is getroffen voor de backpay. Dit betreft de genoegdoening voor de niet uitbetaalde salarissen aan ambtenaren en militairen die in dienst waren van het Nederlands-Indisch Gouvernement gedurende de Japanse bezetting en nu zelf nog in leven zijn.

Kasschuif capaciteitsreductie jeugdzorg plus
De capaciteit jeugdzorg plus is verlaagd met 174 capaciteitsplaatsen. Om dit mogelijk te maken is er een subsidieregeling sanering leegstand gesloten jeugdhulp. Om alle aanvragen al in 2015 te kunnen vergoeden is voorzien in een kasschuif 25 mln. van 2016 naar 2015.

Subsidie transitie jeugd
In de jeugdzorg zijn subsidies op grond van de subsidieregeling bijzondere transitiekosten Jeugd lager uitgevallen dan geraamd. Er zijn minder instellingen dan verwacht in de financiële problemen gekomen. In 2015 hebben instellingen ingeteerd op hun eigen vermogen, daarnaast is het overgangsrecht voor cliënten in 2016 niet meer toepassing. Dit leidt tot de verwachting dat vanaf 2016 meer instellingen in de problemen kunnen komen en er zodoende een groter beroep op de subsidieregeling gedaan zal worden. Daarom zijn de niet-bestede middelen in 2015 via een kasschuif doorgeschoven naar 2016.

Taakstellende onderuitputting
Dit betreft de niet eerder verdeelde taakstelling op de begroting van VWS. Deze is deels bij de eerste suppletoire begrotingwet doorverdeeld en is verder ingevuld met de bij de tweede suppletoire begrotingswet gepresenteerde onderuitputting.

Uitvoering rvp en hielprik
De uitgaven voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma en de hielprik zijn als gevolg van onder meer dalende geboortecijfers structureel lager dan het hiervoor beschikbaar gestelde budget. Hierbij is reeds rekening gehouden met de extra uitgaven door uitbreiding van de screening bij de hielprik (advies Gezondheidsraad).

Diversen – Uitgaven – Beleidsmatige mutaties – Rijksbegroting in enge zin
Het betreft het saldo van verschillende mutaties waaronder de kosten voor de mobiliteitsorganisatie voormalige diensten, de verbeterplannen transitie DBC-Onderhoud, uitgaven aan regelingen op het gebied van toegankelijkheid en kwaliteit langdurige zorg en uitgaven aan regelingen op gebied van jeugd.

Herziening raming zorg Caribisch Nederland
Dit betreft een stijging van de uitgaven voor medisch-specialistische zorg op Caribisch Nederland. Daarnaast leidt de waardedaling van de euro tot meerkosten voor 2015 en verder.

Kwaliteitsimpuls UMC's
Bij de zorgafspraken in het voorjaar 2013 speelden de UMC's middelen vrij voor de overgang naar het Pensioenfonds Zorg en Welzijn. Deze overgang is niet doorgegaan en daarmee zijn de middelen vrijgevallen voor alternatieve aanwending. Deze middelen zijn terug gevloeid naar de UMC's door middel van een subsidieregeling kwaliteitsimpuls UMC's.

Onderuitputting integrale tarieven
In het hoofdlijnenakkoord medisch-specialistische zorg zijn afspraken gemaakt ter facilitering van de transitie naar integrale tarieven. In 2015 is sprake van onderuitputting. Deze middelen worden via een kasschuif beschikbaar gehouden voor 2016 en 2017. Daarnaast is de raming bij tweede suppletoire begrotingswet naar beneden bijgesteld met 9,0 mln.

Ruimte subsidie capaciteitsopleidingen
Een aantal van de met de opleidingsbudgetten samenhangende subsidieregelingen is niet volledig tot uitputting gekomen, vooral omdat onder andere bij de zorgopleidingen en publieke gezondheidsopleidingen sprake is van lager dan geraamde instroom.

Tegemoetkomingen wtcg
Het tekort op het Wtcg-budget 2015 is ontstaan doordat een deel van de voor 2014 geraamde betalingen van tegemoetkomingen Wtcg is doorgeschoven naar 2015. Daarnaast is de raming van de Wtcg bij tweede suppletoire begrotingswet naar beneden bijgesteld met 7,5 mln.

Diversen (beleidsmatige mutaties – Zorg)
Het betreft het saldo van een tweetal kleine mutaties.

Buurtsportcoaches
De brede impuls combinatiefunctionaris is een onderdeel van het programma «Sport en bewegen in de buurt». In 2015 doen 371 gemeenten mee aan de brede impuls. Het Rijk draagt hieraan bij. De middelen zijn toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering buurtsportcoaches.

Uitvoeringskosten svb 2015 pgb trekkingsrechten
Het SVB had aanvullende kosten voor de trekkingsrechten pgb's en de overgang voor pgb-houders.

Diversen (uitgaven, technische mutaties – Rijksbegroting in enge zin)
Het betreft de optelsom van verschillende desalderingen en de afrekening van de rijksbijdrage abortusklinieken over 2013/2014.

Schadeloosstelling Erasmus MC
In een bindend advies is de schadevergoeding die VWS aan Erasmus MC moet betalen vanwege het niet nakomen van twee toezeggingen uit 2009 vastgesteld op 235,9 mln. (per ultimo 2014). VWS betaalt in 2015 en 2016 een bedrag van 85 mln. en het restant in 2017. De middelen zijn naar Hoofdstuk XVI overgeboekt, maar blijven behoren tot het BKZ (begrotingsgefinancierde BKZ-uitgaven).

Diversen (technische mutaties – Zorg)
Het betreft twee ijklijnmutaties tussen het kader RBG-eng en het Budgettair Kader Zorg en de prijsbijstelling tranche 2015 voor het begrotingsgefinancierde deel van het BKZ.

Zorgtoeslag (Uitgaven)
Dit betreft de realisatie van de uitgaven op basis van gegevens van de Belastingdienst inzake de in 2015 gerealiseerde uitgaven aan de tegemoetkoming in kosten van de nominale zorgpremie. Deze toename volgt onder andere uit de ontwikkelingen op het gebied van de kosten van de zorg in Nederland in de afgelopen jaren.

Diversen (uitgaven, technische mutaties – Niet tot een ijklijn behorend)
Het betreft het saldo van de realisatie Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten (– 9,6 mln.), de afrekening rijksbijdrage abortusklinieken over 2013/2014 en de bijdrage in uitvoeringskosten van Tegemoetkoming Specifieke Zorgkosten.

Realisatie ontvangsten
Het betreft het saldo van ontvangstenmutaties waaronder terugontvangsten bij subsidieregelingen op gebied van curatieve zorg (9,7 mln.), zorgbreed beleid (8,1 mln.) en jeugd (8,1) en een meevaller bij de ontvangsten van de wanbetalersregeling (3,1 mln.).

Ontvangsten wanbetalers
In 2015 is de raming voor ontvangsten in het kader van de wanbetalersregeling naar boven bijgesteld door een hoger dan verwacht inningspercentage.

Diversen (niet-belastingontvangsten, beleidsmatige mutaties – Rijksbegroting in enge zin)
Het betreft het saldo van een aantal mutaties waaronder de terugvordering van de overlooppost van ZonMw (13,5 mln.), terugontvangst van te veel ontvangen voorschotten CIBG (6,8 mln.), taakstellende ontvangstenmeevaller (– 5,4 mln.) en hogere ontvangsten die samenhangen met lagere uitvoeringskosten bij regelingen voor wanbetalers, onverzekerden en onverzekerbare vreemdelingen (5,2 mln.).

Diversen (niet-belastingontvangsten, technische mutaties – Rijksbegroting in enge zin)
Het betreft een optelsom van verschillende desalderingen waaronder een desaldering in verband met de tijdelijke projectdirectie PD ALT.

Zorgtoeslag (niet-belastingontvangsten)
Dit betreft een aanpassing van de ontvangsten op basis van gegevens van de Belastingdienst inzake de in 2015 gerealiseerde terugontvangsten van verstrekte tegemoetkomingen in kosten van de nominale zorgpremie. Deze is gebaseerd op verrekeningen van verstrekte voorschotten en terugvorderingen op definitief vastgestelde tegemoetkomingen.

Diversen (niet-belastingontvangsten, technische mutaties – Niet tot een ijklijn behorend)
Deze post bevat een drietal kleine technische mutaties.

Budgettair Kader Zorg

ZORG: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015	71.346,4
Mee- en tegenvallers	
Zorg	
Eerstelijnszorg	– 154,3
Financieringsmutatie wlz	201,8
Genees- en hulpmiddelen	– 263,6
Grensoverschrijdende zorg	– 71,7
Herverdelingseffect wlz	241,5
Herverdelingseffect zvw	– 37,9
Kapitaallasten wlz	– 44,7
Medisch specialistische zorg	– 33,5
Multidisciplinaire zorg	31,7
Nominale ontwikkeling	– 268,6
Persoonsgebonden budgetten	– 28,0
Vrijval nominaal en onverdeeld	– 352,0
Wijkverpleging	37,7
Wlz-indiceerbaren jeugdzorg	– 108,9
Wlz-indiceerbaren wmo	– 25,0
Ziekenvervoer	– 70,8
Zorg in natura	– 55,7
Diversen	– 22,4
	– 1.024,4
Beleidsmatige mutaties	
Zorg	
Darmkankerscreening	25,0
Extramuraliseringseffecten	150,0
Geneesmiddelen	– 149,2
Kasschuif groeiruimte care	– 50,0
Kosten svb pgb trekkingsrechten	42,7
Kwaliteitsimpuls umc's	49,8
Onderuitputting integrale tarieven	– 89,0
Pgb-tekort wlz wegens hogere toestroom	91,0
Premie reservering awbz uitvoeringskosten	– 40,0
Ruimte kwaliteitsimpuls umc's	– 37,4
Schadeloosstelling erasmus mc	81,0
Tegemoetkomingen wtcg	26,5
Vrijval nominaal en onverdeeld	– 164,8
Diversen	– 20,5
	– 84,9
Technische mutaties	
Zorg	
Brutering pgb	60,0
Diversen	– 71,0
	– 11,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 1.120,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	70.226,3

ZORG: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015	4.955,0
Mee- en tegenvallers	
Zorg	
Eigen bijdrage wlz	68,6
	68,6
Technische mutaties	
Zorg	
Brutering pgb	60,0
	60,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	128,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	5.083,6

Eerstelijnszorg
Bij de eerstelijnszorg is in 2015 een per saldo meevaller van 154 mln. De meevallers doen zich met name voor bij de huisartsenzorg (105 mln.), zorg voor zintuiglijk gehandicapten (24 mln.) en kraamzorg (15 mln.).

Financieringsmutatie Wlz
Bij de Wlz is er sprake van een financieringstegenvaller van 202 mln. De financieringsmutaties worden veroorzaakt door een zeker tijdsverloop tussen het moment waarop de NZa de productieafspraken van partijen ontvangt en de verwerking daarvan in de budgetten en de bevoorschotting/declaraties van de instellingen. Als gevolg daarvan is het gebruikelijk dat de financiering binnen een jaargrens afwijkt van de uitgaven (budgetten) in dat jaar. Deze verschillen worden in het daaropvolgende jaar verrekend waarmee – meerjarig gezien – de financiering de uitgaven altijd volgt.

Genees- en hulpmiddelen
Dit betreft de neerwaartse bijstelling van de uitgaven voor genees- en hulpmiddelen. Dit betreft het saldo van de doorwerking van de afrekening 2014 (– 271 mln.) en bijstelling n.a.v. afrekencijfers over 2015 (7,5 mln.). De neerwaartse bijstelling van de geneesmiddelen werd voornamelijk veroorzaakt door o.a. lagere volumegroei en succesvol gevoerd preferentiebeleid.

Grensoverschrijdende zorg
De ontvangsten vanuit het buitenland voor zorg die in Nederland is verleend aan verdragsgerechtigden zijn hoger uitgevallen dan verwacht

Herverdelingseffect wlz
In februari 2015 zijn de realisatiecijfers 2014 AWBZ binnengekomen voor zowel de zorg in natura als het pgb. Op basis van deze cijfers heeft er een actualisatie en herverdeling plaatsgevonden over de verschillende domeinen binnen de hervorming langdurige zorg. Per saldo komen de uitgaven voor de Wlz (inclusief Wlz-indiceerbaren) hoger uit.

Herverdelingseffect zvw
In februari 2015 zijn de realisatiecijfers 2014 AWBZ binnengekomen voor zowel de zorg in natura als het pgb. Op basis van deze realisatiecijfers van februari 2015 heeft er een actualisatie en herverdeling plaatsgevonden

over de verschillende domeinen binnen de hervorming langdurige zorg. Per saldo komen de uitgaven voor de Zvw lager uit.

Kapitaallasten wlz
Dit betreft een meevaller bij de nacalculeerbare kapitaallasten. Voor deze kapitaallasten geldt een overgangstraject; vanaf 2018 zijn de kapitaallasten middels de nhc volledig in de zzp-tarieven verwerkt

Medisch specialistische zorg
Dit betreft het saldo van mee- en tegenvallers binnen een aantal sectoren binnen de tweedelijns curatieve zorg waaronder een meevaller bij de geriatrische revalidatiezorg (62,8 mln.) en hogere uitgaven bij de overige curatieve zorg (44,5 mln.).

Multidisciplinaire zorg
Op basis van de realisatiecijfers over 2015 van het Zorginstituut heeft er een actualisatie plaatsgevonden. Bij de multidisciplinaire zorgverlening was sprake van een tegenvaller van 32 mln..

Nominale ontwikkeling
De raming van de loon- en prijsbijstelling is aangepast op basis van de macro-economische inzichten in het Centraal Economisch Plan (CEP 2015) van het CPB en het wijzigen van de grondslagen.

Persoonsgebonden budgetten
Eind 2015 is er door de zorgkantoren 80 mln. geschoven tussen de contracteerruimte en het pgb-kader. Op basis van de realisatiecijfers Wlz 2015 blijkt deze schuif 28 mln. te hoog geweest.

Vrijval nominaal en onverdeeld
Er is sprake van vrijval op de post nominaal en onverdeeld. Deze ruimte is met name een gevolg van het verschil tussen de oorspronkelijk beschikbaar gestelde middelen voor groei en loon- en prijsbijstelling in de curatieve zorg en de in de verschillende zorgakkoorden gemaakte afspraken over de toegestane groei in die sectoren en de op grond daarvan niet benodigde middelen voor loon- en prijsbijstelling.

Wijkverpleging
Op basis van voorlopige realisatiecijfers over 2015 van het Zorginstituut heeft er een actualisatie plaatsgevonden. Bij de uitgaven voor wijkverpleging was sprake van een tegenvaller van 38 mln. De tegenvaller wordt veroorzaakt doordat er meer wijkverpleegkundige zorg is geleverd dan geraamd.

Wlz-indiceerbaren jeugdzorg/wmo
Met deze mutaties wordt (cf. decembercirculaire 2014) vanaf 2015 het gemeentefonds verlaagd. De middelen worden ingezet binnen de Wlz.

Ziekenvervoer
Op basis van voorlopige realisatiecijfers van het Zorginstitiuut en de NZa zijn de uitgaven voor ambulances en het overige ziekenvervoer geactualiseerd. Hierdoor zijn meevallers ontstaan bij met name het ambulancevervoer (– 25 mln.) en was er sprake van een meevallende financieringsmutatie (23 mln.). Daarnaast leidde de doorwerking van de realisaties 2014 tot een meevaller van 22,4 mln.

Zorg in natura
Op basis van voorlopige realisatiecijfers van de NZa en het Zorginstituut is er per saldo een meevaller bij de uitgaven voor zorg in natura (Wlz). Er was sprake van een meevaller bij de zorg in natura (ZiN) van ca. 152 mln. en een tegenvaller van 96 mln. bij het Volledig Pakket Thuis (VPT).

Diversen (mee- en tegenvallers)
Deze post is het saldo van kleinere mee- en tegenvallers, waaronder een meevaller bij de uitgaven voor opleidingen Zvw (– 13,4 mln.) en een meevaller bij overige Wlz-zorg (– 12,4 mln.).

Darmkankerscreening
De kosten voor vervolgonderzoeken naar aanleiding van de eerste darmkankerscreeningen zijn hoger dan waarmee in de oorspronkelijke ramingen rekening is gehouden. Tegelijkertijd blijkt het aantal vervolgonderzoeken hoger te zijn dan eerder werd verwacht.

Extramuraliseringseffecten
Uit realisatiecijfers over de ontwikkeling van het aantal lage zzp's in de V&V-sector blijkt dat de daling in 2014 minder snel gaat dan verwacht. Dit leidt tot extra intramurale Wlz-uitgaven. Daarnaast zijn extra middelen beschikbaar gesteld om afbakeningsknelpunten voor ouderen met zzp 4 in de Wlz op te lossen.

Geneesmiddelen
Voor 2015 en latere jaren is de raming neerwaarts bijgesteld. Dit is onder andere het gevolg van het preferentiebeleid en de gematigde volumeontwikkeling.

Kasschuif groeiruimte care
Om een meer evenwichtige verdeling van de middelen groeiruimte care over de jaren heen te bereiken, is de beschikbare ruimte in 2015 verlaagd en via een kasschuif overgeheveld naar 2016.

Kosten svb pgb trekkingsrechten
In het voorjaar van 2015 zijn extra middelen beschikbaar gesteld aan de SVB voor de uitvoering van trekkingsrechten pgb's en de overgang voor pgb-houders.

Kwaliteitsimpuls umc's
Dit betreft een overheveling van premiegefinancierde middelen die waren gereserveerd voor de UMC's als gevolg van het inhouden van de ILO als onderdeel van de afspraken uit het Zorgakkoord. Via toevoeging aan de kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg vloeien de middelen weer terug naar de UMC's. Het gaat om een bedrag van 37 mln. per jaar. Er is bovendien 37 mln. vrijgemaakt die incidenteel wordt toegevoegd aan de subsidieregeling in de jaren 2015–2017; de facto blijft daarmee de gehele opbrengst van het vervroegen van de ilo-korting beschikbaar voor de UMC's.

Onderuitputting integrale tarieven
In het hoofdlijnenakkoord medisch-specialistische zorg zijn afspraken gemaakt ter facilitering van de transitie naar integrale tarieven. Voor vrijgevestigde medisch specialisten is een subsidieregeling ingesteld om de financiële belemmeringen te verminderen om voor een dienstverband met het ziekenhuis of zbc te kiezen. Het beroep op de subsidieregeling was in 2015 89 mln. lager dan geraamd.

Pgb-tekort wlz wegens hogere toestroom
De toestroom van budgethouders pgb was in de laatste maanden van 2014 hoger dan verwacht. De doorwerking hiervan is vanaf 2015 meerjarig verwerkt.

Premie reservering awbz uitvoeringskosten
Dit betreft een saldoreeks bestaande uit vrijvallende middelen voor saneringskosten van instellingen in de langdurige zorg en middelen voor de bijdrage in het vrijwillige gebruik door de budgethouder van de SVB.

Ruimte kwaliteitsimpuls umc's
Dit betreft een overheveling van premiegefinancierde middelen die waren gereserveerd voor de UMC's als gevolg van het inhouden van de ILO als onderdeel van de afspraken uit het Zorgakkoord. Via toevoeging aan de kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuiszorg vloeien de middelen weer terug naar de UMC's.

Schadeloosstelling Erasmus MC
In een bindend advies is de schadevergoeding die VWS aan Erasmus MC moet betalen vanwege het niet nakomen van twee toezeggingen uit 2009 vastgesteld op 235,9 mln. (per ultimo 2014). VWS betaalt in 2015 en 2016 een bedrag van 85 mln. en het restant in 2017. De middelen zijn naar Hoofdstuk XVI overgeboekt, maar blijven behoren tot het BKZ (begrotingsgefinancierde BKZ-uitgaven).

Tegemoetkomingen wtcg
De uitgaven voor Wtcg-tegemoetkomingen zijn hoger dan oorspronkelijk geraamd doordat een deel van de voor 2014 geraamde betalingen van tegemoetkomingen Wtcg is doorgeschoven naar 2015.

Diversen (beleidsmatig)
Deze post is het saldo van diverse beleidsmatige mutaties waaronder extra middelen voor Caribisch Nederland (20 mln.), een meevaller bij de subsidies voor zorgopleidingen (– 21 mln.) en vrijvallende middelen bij het CIZ (– 23 mln.).

Brutering pgb
Met ingang van 2015 is het pgb in de Wlz omgezet van netto naar bruto. Het bruto pgb is hoger, omdat niet langer vooraf de eigen bijdrage wordt verrekend met de pgb-toekenning. De budgethouder dient in de Wlz zelf de eigen bijdrage te voldoen aan het CAK (en mag dit niet betalen met het pgb). Tegenover de hogere kosten van het bruto pgb staat een zelfde bedrag aan ontvangsten eigen bijdrage pgb. De omzetting naar bruto pgb is dus budgettair neutraal voor het BKZ.

Diversen (technisch)
Dit betreft een optelsom van enkele ijklijnmutaties van kader Z naar kader R.

Eigen bijdrage wlz
Op basis van uitvoeringsgegevens van ZiNl is er sprake van extra ontvangsten van de eigen bijdrage Wlz.

Brutering pgb
Tegenover de hogere kosten van het bruto pgb staat eenzelfde bedrag aan ontvangsten eigen bijdrage pgb.

Diversen (technisch)
Dit betreft een technische mutatie waardoor de eigen bijdragen voor hoortoestellen op het hulpmiddelenkader worden gezet.

Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking

XVII BUITENLANDSE HANDEL & ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	2.902,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	2.902,7

XVII BUITENLANDSE HANDEL & ONTWIKKELINGSSAMENWERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	20,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	20,9
Totaal Internationale samenwerking	82,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	103,5

Wonen en Rijksdienst

XVIII WONEN & RIJKSDIENST: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	3.603,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Huurtoeslag raming njn	154,0
Huurtoeslag raming vjn	141,0
Huurtoeslag realisatie slotwet	40,0
Realisatie artikel woonomgeving en bouw	– 24,7
Diversen	3,3
	313,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Feh eindejaarsmarge	57,8
Huurtoeslag: realisatie 2014	258,3
Kasschuif nef	25,0
Kasschuif rfe iii	– 35,0
Overdracht monumenten aan nmo	35,8
Revolverend fonds	– 72,8
Diversen	– 8,1
	261,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Eindejaarsmarge huurtoeslag 2014	– 258,3
Reserve saneringssteun	294,1
Diversen	52,3
	88,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	662,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	4.265,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	4.265,7

XVIII WONEN & RIJKSDIENST: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	621,4
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Huurtoeslag raming njn	44,0
Huurtoeslag raming vjn	– 55,0
Huurtoeslag realisatie slotwet	17,5
Diversen	9,3
	15,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	2,4
	2,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Reserve saneringssteun	294,1
Diversen	40,1
	334,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	352,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	973,7
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	973,7

Huurtoeslag (uitgaven: mee- en tegenvallers, beleidsmatige en technische mutaties; ontvangsten)
De realisatie huurtoeslag van 2015 laat bij de uitgaven een overschrijding zien van 335 miljoen. Bij de ontvangsten is afgerond 6 mln. meer binnengekomen. Per saldo resulteert een netto overschrijding van 327 mln. ten opzichte van de ontwerpbegroting 2015. Bij voorjaarsnota 2015 was een netto overschrijding voorzien van 194 mln. bestaande uit 139 mln. hogere uitgaven door hogere aantallen aanvragers en 55 mln. lagere ontvangsten als gevolg van lagere aantallen terugvorderingen uit definitief toekennen. Bij najaarsnota werd een verdere overschrijding van de raming verwacht van per saldo 110 mln. (154 mln. hogere uitgaven en 44 mln. hogere ontvangsten). De uitgaven lagen hoger door hogere aantallen aanvragers en de ontvangsten door versnelling van het definitief toekennen waardoor meer terugvorderingen werden ingesteld in 2015. Uiteindelijk bleek de overschrijding bij slotwet per saldo 22,5 mln. hoger uit te vallen (40 mln. hogere uitgaven en 17,5 mln. hogere ontvangsten).

Eindejaarsmarge huurtoeslag 2014 (technische mutaties)
De begrotingstechnische verwerking van de eindejaarsmarge van de begroting voor Wonen en Rijksdienst (XVIII) loopt via het artikel Nominaal en Onvoorzien op de begroting van Binnenlandse Zaken (VII). De overschrijding bij de Huurtoeslag in 2014 (258,3 mln.) leidt per saldo tot een negatieve eindejaarsmarge (ejm) voor Wonen en Rijksdienst.

Realisatie artikel Woonomgeving en bouw
Deze mutatie wordt met name veroorzaakt door het doorschuiven van de middelen uit het NEF-fonds naar volgend jaar (– 25 mln.). Verder bevat deze post een optelling van veel kleine realisatiemutaties.

Feh eindejaarsmarge
De niet bestede middelen van het fonds energiebesparing huursector uit 2014 zijn meegenomen naar 2015.

Kasschuif nef
Van de totale rijksbijdrage aan het Nationaal Energiebespaarfonds (NEF) is vorig jaar 25 mln. doorgeschoven naar 2015. Inmiddels is besloten dit budget wederom door te schuiven (naar 2016), als onderdeel van de eindejaarsmarge.

Kasschuif rfeiii
Het Revolverend Fonds Energiebesparing III voor Verenigingen van Eigenaren gaat in 2015 niet meer van start. De beschikbare middelen uit 2015 zijn doorgeschoven naar 2016. In het voorjaar van 2016 wordt nader bezien of deze middelen eventueel (deels) kunnen worden ingezet voor een mogelijk op te richten fonds funderingsherstel.

Overdracht monumenten aan nmo
De overdracht van het beheer en onderhoud van 31 monumenten aan de NMO medio 2015 ging samen met een eenmalige instandhoudingsbijdrage.

Revolverend fonds
Betreft het doorschuiven van de middelen van het Fonds Energiebesparing Huursector naar 2016.

Reserve saneringssteun (uitgaven en ontvangsten)
Per 1 juli 2015 is de saneringstaak en de reguliere projectsteun van het Centraal Fonds Volkshuisvesting (CFV) overgegaan naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De middelen verbonden aan de saneringstaak en de projectsteun zijn via de begroting van WenR ondergebracht in een begrotingsreserve. De initiële storting in de reserve bedroeg 294,1 mln. Hiernaast is een bijdrage geleverd aan de sanering van de Woningstichting Geertruidenberg (WSG).

Diversen (beleidsmatige mutaties, uitgaven en ontvangsten)
De realisatie van de beleidsprogramma's energiebesparing en woon- en leefomgeving is lager uitgevallen vanwege herprioritering. De subsidieramingen voor de Wet Bevordering Eigenwoningbezit is herijkt.

Diversen (technische mutaties, uitgaven en ontvangsten)
Het surplus eigen vermogen RGD is gestort naar de eigenaar, waarna het is overgemaakt naar de aanvullende post van Financiën. Dit budget is ingezet ter dekking van de GDI problematiek (20 mln.). De verkoopopbrengsten van het RVB zijn hoger dan geraamd (bij ontwerpbegroting).

Gemeentefonds

B GEMEENTEFONDS: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	27.272,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Wijziging betalingsverloop 2015	– 41,9
Diversen	– 0,2
Zorg	
Wlz-indiceerbaren jeugdzorg	– 108,9
Wlz-indiceerbaren wmo	– 25,0
	– 176,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Wijziging betalingsverloop	21,4
Diversen	0,8
Zorg	
Additionele kosten overgang pgb's gemeenten	20,0
Correctie realisatie 2014	– 24,0
Onvolkomenheid woonplaatsbeginsel jeugdzorg	20,0
Diversen	33,4
	71,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres tranche 2014	– 249,0
Accres tranche 2015	– 55,8
Afrekening bcf	137,6
Bodemsanering	38,7
Buurtsportcoaches	58,1
Uitvoering motie kerstens (herstructurering sociale werkplaatsen)	30,0
Diversen	80,8
Sociale zekerheid	
Diversen	5,7
Zorg	
Huishoudelijke hulptoelage	40,1
Diversen	12,6
	98,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 5,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	27.267,2
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	27.267,2

B GEMEENTEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,1
	0,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,1

Wijziging betalingsverloop 2015
De uitbetalingen aan de gemeenten in 2015 zijn lager dan eerder geraamd. De oorzaak is gelegen in het feit dat nog niet voor alle verdeelmaatstaven de definitieve gegevens beschikbaar zijn. In dat geval worden bij de uitbetalingen aan gemeenten gegevens van het vorige jaar gebruikt. Op het moment dat de definitieve gegevens beschikbaar komen, wordt het verschil tussen begroting en uitbetalingen weggenomen. De algemene uitkering zal daartoe bij de eerste suppletoire begroting 2016 gemeentefonds met dit bedrag opwaarts worden bijgesteld.

Wlz-indiceerbaren Jeugdzorg/Wmo
Met deze mutatie is (cf. decembercirculaire 2014) vanaf 2015 het gemeentefonds verlaagd. De middelen zijn ingezet binnen de Wlz.

Wijziging betalingsverloop
In 2014 is een gedeelte van het gemeentefonds niet uitbetaald aan gemeenten. Dit is veroorzaakt doordat de verdeelmaatstaven niet allemaal in 2013 definitief konden worden vastgesteld, waardoor niet kon worden overgegaan tot betaling aan gemeenten. Het resterende bedrag is in 2015 uitbetaald.

Additionele kosten overgang pgb's gemeenten
Er zijn middelen aan het gemeentefonds toegevoegd om het knelpunt bij de pgb's op te lossen.

Onvolkomenheid woonplaatsbeginsel jeugdzorg
In de bestuurlijke afspraken rond de bovenregionale jeugdhulp is onderkend dat een kleine groep gemeenten, met relatief zeer veel residentiële jeugdhulpcapaciteit, te weinig budget heeft gekregen voor de jeugdhulp die door hen geleverd moet worden. De oorzaak hiervan is het feit dat de toerekening van het woonplaatsbeginsel bij deze groep niet optimaal werkt. Omdat het hier om een verdelingsvraagstuk binnen het macrobudget gaat is 20 mln. geschoven van 2016 naar 2015.

Accres tranche 2014
Het accres kent jaarlijks twee bijstellingsmomenten namelijk 1) de Voorjaarsnota en 2) de Miljoenennota. Daarnaast is er één vaststellingsmoment namelijk bij het Financieel Jaarverslag Rijk (FJR). Het definitieve accrespercentage over 2014 is, na afloop van dat jaar, op basis van de FJR-realisatiestanden uitgekomen op 2,02 procent. Dat betekent een neerwaartse aanpassing van 124,5 mln. ten opzichte van de stand Miljoenennota 2015. Omdat het jaar 2014 al is afgesloten, vindt de afrekening plaats in 2015.

Accres tranche 2015
De bijstelling van het accresraming op basis van de normeringssystematiek voor het jaar 2015 is overgeboekt naar de begroting van het GF. Het accres voor het jaar 2015 is definitief vastgesteld op -0,54 procent. Afrekening hiervan vindt plaats in 2016.

Afrekening BCF
Dit betreft de voorlopige afrekening van de ruimte onder het plafond van het BCF in 2015.

Bodemsanering
2015 is het laatste jaar van het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties. In de brief van 4 september 2014 heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu de indicatieve budgetten voor 2015 bekend gemaakt.

Buurtsportcoaches
De brede impuls combinatiefunctionaris is een onderdeel van het programma «Sport en bewegen in de buurt». In 2015 doen 371 gemeenten mee aan de brede impuls. Het Rijk draagt hieraan bij De middelen zijn toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering buurtsportcoaches.

Uitvoering motie Kerstens (herstructurering sociale werkplaatsen)
Dit betreft een overboeking naar het gemeentefonds ten behoeve van een decentralisatie-uitkering in verband met de door de Tweede Kamer aangenomen motie Kerstens voor de herstructurering van de sociale werkvoorziening via een landelijk sectorplan.

Huishoudelijke hulptoelage
Het kabinet heeft besloten om voor 2015 extra budget toe te voegen aan de decentralisatie-uitkering huishoudelijke hulp toelage zodat gemeenten extra ruimte hebben om plannen in te dienen met als doel het behoud van arbeidsplaatsen in de huishoudelijke hulp sector. Dit besluit is nader toegelicht in een gezamenlijke brief van de Minister van SZW en de Staatssecretaris van VWS aan de Tweede Kamer.

Provinciefonds

C PROVINCIEFONDS: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	952,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 0,1
	– 0,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres tranche 2014	– 23,5
Afrekening bcf	18,4
Bodemsanering	48,0
Decentralisatie dlg	25,2
Mkb innovatie topsectoren	15,0
Programma impuls omgevingsveiligheid	16,2
Rsp zuiderzeelijn	43,1
Diversen	20,0
	162,4
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	162,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	1.114,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.114,5

C PROVINCIEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Accres tranche 2014
Het accres kent jaarlijks twee bijstellingsmomenten namelijk 1) de Voorjaarsnota en 2) de Miljoenennota. Het definitieve accrespercentage over 2014 is, na afloop van dat jaar, op basis van de FJR-realisatiestanden uitgekomen op 2,02 procent. Dat betekent een neerwaartse aanpassing van 11,7 mln. ten opzichte van de stand Miljoenennota 2015. Omdat het jaar 2014 al is afgesloten, vindt de afrekening plaats in 2015.

Afrekening BCF
Dit betreft de voorlopige afrekening van de ruimte onder het plafond van het BCF in 2015.

Bodemsanering
2015 is het laatste jaar van het Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties. In de brief van 4 september 2014 heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu de indicatieve budgetten voor 2015 bekend gemaakt. Deze budgetten worden met één uitzondering overgenomen: Sittard-Geleen is geen budgethouder in het kader van Wet Werk en Bijstand, hun budget gaat over naar de provincie Limburg.

Decentralisatie DLG
In het kader van het Decentralisatieakkoord Natuur van september 2011 wordt de Dienst Landelijk Gebied (DLG) opgeheven. De fte's gaan over naar de provincies en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Het provinciefonds wordt in dit verband verhoogd.

MKB innovatie topsectoren
In het kader van de Samenwerkingsagenda Rijk-regio wordt voor de uitvoering van de regeling MKB Innovatiestimulering Topsectoren budget overgemaakt naar het provinciefonds.

Programma impuls omgevingsveiligheid
In het kader van de uitvoering van het programma Impuls Omgevingsveiligheid 2015–2018 wordt budget gedecentraliseerd naar het provinciefonds voor de uitvoering van de tussen partijen afgesproken programmering voor 2015 en 2016.

RSP Zuiderzeelijn
In het kader van het Ruimtelijk Economisch Programma (REP) als onderdeel van het regiospecifiek pakket (RSP) Zuiderzeelijn worden middelen via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld aan de provincies Noord-Holland, Friesland, Groningen, Drenthe en Flevoland.

Infrastructuurfonds

A INFRASTRUCTUURFONDS: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	6.163,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Saldo 2015 hoofdvaarwegennet	– 22,3
Saldo 2015 megaprojecten verkeer en vervoer	– 34,6
Saldo 2015 spoorwegen	– 57,3
Diversen	– 4,6
	– 118,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Ontvangstenschuiven binnen hoofdvaarwegennet	– 19,6
Ontvangstenschuiven binnen spoorwegen	– 65,5
Saldo 2014	57,1
Saldo 2015 hoofdvaarwegennet	– 29,6
Saldo 2015 hoofdwegennet	155,4
Saldo 2015 megaprojecten verkeer en vervoer	– 36,7
Saldo 2015 spoorwegen	– 240,5
Diversen	– 8,5
	– 187,9
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bdu beter benutten	– 54,1
Dbfm-conversie a12 ede-grijsoord	– 59,1
Dbfm-conversie a9 gaasperdammerweg	– 44,6
Kasschuif if (versnelde ontvangsten)	– 250,0
Rsp 2015 provinciefonds en gemeentefonds	– 64,6
Vaststelling bov-subsidie 2014	35,1
Versnelde ontvangst kgt: vlaanderen	120,0
Versnelde ontvangst n35 nijverdal-wierden bijdrage regio	71,5
Versnelde ontvangst zty: provincie noord-holland	56,8
Diversen	51,0
	– 138,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 444,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	5.718,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	5.718,5

A INFRASTRUCTUURFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	6.163,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Saldo 2015 hoofdwegennet	– 30,5
Diversen	1,4
	– 29,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Ontvangstenschuiven binnen hoofdvaarwegennet	– 19,6
Ontvangstenschuiven binnen spoorwegen	– 65,5
Saldo 2014	32,9
Saldo 2015 hoofdvaarwegennet	15,9
Saldo 2015 hoofdwegennet	– 46,9
Diversen	– 11,0
	– 94,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Bdu beter benutten	– 54,1
Dbfm a9 gaasperdammerweg	– 44,6
Dbfm-conversie a12 ede-grijsoord	– 59,1
Kasschuif if (versnelde ontvangsten)	– 250,0
Rsp 2015 /provinciefonds en gemeentefonds	– 64,6
Vaststelling bov-subsidie 2014	35,1
Versnelde ontvangst kgt: vlaanderen	120,0
Versnelde ontvangst n35: nijverdal-wierden bijdrage regio	71,5
Versnelde ontvangst zty: provincie noord-holland	56,8
Diversen	51,0
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	24,2
	– 113,8
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 237,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	5.926,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	5.926,1

Saldo 2015 Hoofdvaarwegennet (Mee- en tegenvallers)
De lagere kasrealisatie is het saldo van mee- en tegenvallers binnen een aantal projecten. Het gaat hierbij met name om de volgende projecten: bij het project Modernisering Objecten Bediening Zeeland (MOBZ) is een betalingsstop aan de opdrachtnemer ingesteld, vanwege het niet goed uitvoeren van de werkzaamheden. Hierdoor is minder uitgegeven dan verwacht. Bij de projecten De Koninginnesluis en De Muntbrug binnen het programma Vervanging en Renovatie is minder gerealiseerd door vertraging in de uitvoering.

Saldo 2015 Megaprojecten verkeer en vervoer (Mee- en tegenvallers)
De lagere kasrealisatie is met name veroorzaakt doordat de onderhandelingen binnen het project ZuidasDok over de aankoop van de parkeergarage vertraging hebben opgelopen. De hiervoor gereserveerde middelen (25,9 mln.) worden doorgeschoven naar 2016. Daarnaast is de lagere realisatie het gevolg van minder uitgaven binnen het project Breeddiep (2,9 mln.) en van het doorschuiven van de in 2015 voor NS geprognosticeerde uitgaven in het kader van ERTMS (4,9 mln.).

Saldo 2015 Spoorwegen (Mee- en tegenvallers)
De tweede grootste oorzaken voor de lagere kasrealisatie zijn als volgt. De compensatie aan ProRail voor een door ProRail voorgefinancierde aflossing van een lening eind 2012 wordt doorgeschoven naar 2016, zodat eerst bepaald kan worden of deze compensatie nog noodzakelijk is (31,8 mln.). Daarnaast is de afwikkeling van de zogenaamde tax-adjustments tussen IenM, Infraspeed en de Belastingdienst vertraagd, omdat de Belastingdienst nog geen (definitieve) aanslagen heeft opgelegd aan Infraspeed (23,9 mln.).

Ontvangstenschuiven binnen hoofdvaarwegennet
Bij de projecten Beter Benutten, Maasroute, Modernisering fase 2 en een aantal andere projecten binnen het hoofdvaarwegennet zijn de ontvangsten later binnengekomen dan begroot.

Ontvangstenschuiven binnen spoorwegen
De ontvangsten behorend bij de concessievergoeding HSL en de afrekeningen van de aanlegprojecten van ProRail zijn later binnengekomen dan begroot.

Saldo 2014
Het voordelig saldo uit 2014 is in 2015 toegevoegd aan de begroting van het Infrastructuurfonds.

Saldo 2015 Hoofdvaarwegennet (Beleidsmatig)
Per saldo is op het artikel hoofdvaarwegennet een onderuitputting van 29,6 mln. Dit bedrag bestaat uit drie componenten.

1) op aanleg is er voor 66,1 mln. minder gerealiseerd dan geprogrammeerd. Deze lagere realisatie werd met name veroorzaakt door lagere uitgaven binnen de projecten Dynamisch verkeersmanagement vaarwegen (12,5 mln.), Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Beneden-Lek (9,5mln.), Lichteren buitenhaven IJmuiden (8,0 mln.), Capaciteitsuitbreiding sluis Eefde (6,1 mln.) en Beter Benutten (5,4 mln.). Omdat in 2015 op aanleg werd gewerkt met een overprogrammering van 35,0 mln. leidt de onderrealisatie van 66,1 mln. tot een onderuitputting van 31,1 mln.
2) op beheer, onderhoud en vervanging is er een overschrijding van 5,1 mln. Voor het project «Impuls Groot Onderhoud» is 11,4 mln. meer uitgegeven. Hier tegenover staan lagere uitgaven op de Vervanging en Renovatie projecten volgend uit Risico Inventarisatie Natte Kunstwerken (4,8 mln.). Daarnaast is op de overdracht van vaarwegen in het kader van Brokx-Nat 1,5 mln. minder uitgegeven.
3) op het artikel geïntegreerde contractvormen is een onderuitputting van 3,5 mln. De oorzaak hiervan is dat een deel van de kosten voor het project Sluis Limmel in 2015 lager uitvielen. Voor een nadere toelichting op het Saldo 2015 Hoofdvaarwegennet wordt verwezen naar het Jaarverslag van het Infrastructuurfonds.

Saldo 2015 Hoofdwegennet
Per saldo is op het artikel hoofdwegennet een overschrijding van 155,4 mln. Dit bedrag bestaat uit vier componenten.

1) op aanleg is voor 18,8 mln. minder gerealiseerd dan geprogrammeerd. De lagere realisatie wordt met name veroorzaakt door lagere uitgaven binnen de projecten N35 Wijthmen-Nijverdal (15,1 mln.), Beter Benutten (14,4 mln.), ZSM Spoedwet Wegverbreding (11,0 mln.), programma 130 km/h (9,8 mln.), N18 Varsseveld-Enschede (8,3 mln.), en A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (7,7mln.) Een aantal

projecten kent hogere uitgaven: o.a. Delft-Schiedam (18,4 mln.), A9 Badhoevedorp (17,3 mln.) en A1/A6/A9 Schiphol-Amsterdam-Almere (16,4 mln.). Omdat op aanleg in 2015 wordt gewerkt met een overprogrammering van 145,0 mln. leidt de onderrealisatie van 18,8 mln. tot een overschrijding van 126,2 mln.

2) op beheer, onderhoud en vervanging is een overschrijding van 55,6 mln. De overschrijding wordt veroorzaakt door hogere uitgaven voor de brug bij Ewijk, de Galecopperbrug, de Velsertunnel en de Stichtse Brug binnen het programma Vervanging en Renovatie.
3) op de geïntegreerde contractvormen is een onderuitputting van 23,9 mln. als gevolg van lagere uitgaven binnen het project N33 Assen-Zuidbroek.
4) de toevoeging aan de investeringsruimte Hoofdwegennet als gevolg van een grondopbrengst van 2,5 mln. in het kader van het IODS (Integrale Ontwikkeling tussen Delft en Schiedam) convenant wordt naar 2016 geschoven.

Voor een nadere toelichting op het Saldo 2015 Hoofdwegennet wordt verwezen naar het Jaarverslag van het Infrastructuurfonds.

Saldo 2015 Megaprojecten verkeer en vervoer (Beleidsmatig)
Per saldo kent het artikel megaprojecten verkeer en vervoer een onderuitputting van 36,7 mln. De onderuitputting wordt veroorzaakt door vijf megaprojecten.

1) binnen het project Betuweroute is 2,5 mln. minder uitgeven doordat de plasbrandverkleinende maatregelen voor het grootste deel pas in 2016 worden uitgevoerd.
2) binnen het project HSL is 19,5 mln. minder uitgegeven als gevolg van uitgestelde besluitvorming over de te nemen geluidsmaatregelen vanwege inspraak van belanghebbenden. Daarnaast zijn de onderzoeken naar de zettingsproblematiek nog niet afgerond.
3) binnen het project Mainportontwikkeling Rotterdam is 1,8 mln. meer uitgegeven als gevolg van een aanvulling op de uitwerkingsovereenkomst met het Havenbedrijf Rotterdam vanwege de verbreding van het Breeddiep.
4) binnen het programma ERTMS is 12,7 mln. minder uitgegeven door het later op gang komen van de inhoudelijke werkzaamheden en daardoor ook van de specifieke werkzaamheden bij ProRail, NS en externe expertise.
5) voor het project Zuidasdok zijn de budgetten overgeheveld van de planstudie naar de realisatiefase. Hiertoe is het kasritme in lijn gebracht met de uitvoeringsplanning, met als gevolg dat 3,7 mln. van 2015 naar 2016 wordt geschoven.

Saldo 2015 Spoorwegen (Beleidsmatig)
Per saldo is op het artikel spoorwegen een onderuitputting van 240,5 mln. Dit bedrag bestaat uit vier componenten.

1) op aanleg is voor 62,5 mln. minder gerealiseerd dan geprogrammeerd. De lagere realisatie is met name veroorzaakt door lagere uitgaven binnen de projecten PHS (31,5 mln.), OV SAAL (17,2 mln.) en het programma Kleine Functiewijzingen (8,7 mln.). Omdat op aanleg in 2015 wordt gewerkt met een onderprogrammering van 108,0 mln. leidt de lagere realisatie van 62,5 mln. tot een onderuitputting van 170,5 mln.
2) op beheer, onderhoud en vervanging (BOV) is 4,4 mln. minder uitgegeven doordat de aanvullende BOV-subsidie voor Prorail in 2015 niet nodig was.

3) op het artikel geïntegreerde contractvormen is een onderuitputting van 11,9 mln. Dit komt deels door de hedging adjustment die heeft plaatsgevonden op de beschikbaarheidsvergoeding van Infraspeed. In de beschikbaarheidsvergoeding die Infraspeed van IenM ontvangt is rekening gehouden met 4,25%-rente op de lening waarvoor het renterisico bij de Staat ligt. Per halfjaar vindt verrekening plaats tussen deze 4,25%-rente en het op dat moment geldende Euribor-percentage. Dit zijn de zgn. hedging adjustments. Na herfinanciering van de lening zou deze adjustments niet langer nodig zijn. Het herfinancieringsproces heeft echter vertraging opgelopen. Hierdoor is er ook een hedging adjustment geweest voor de periode 1 april – 1 oktober 2015. Daarnaast schuiven werkzaamheden van Infraspeed voor geluidsmaatregelen en zettingsproblematiek vanwege uitgestelde besluitvorming door naar 2016.
4) de toevoeging aan de investeringsruimte Spoorwegen als gevolg van de terugbetaling van ProRail op basis van de vaststelling van de BOV-subsidie 2014 (35,1 mln.) is naar 2016 geschoven. Daarnaast werd er in 2015 geen nieuwe dekking meer vanuit de investeringsruimte Spoorwegen voorzien, waardoor de resterende middelen ook naar 2016 schuiven (18,6 mln.).

Voor een nadere toelichting op het Saldo 2015 Spoorwegen wordt verwezen naar het Jaarverslag van het Infrastructuurfonds.

BDU Beter Benutten
Dit betreft een overboeking van het Infrastructuurfonds naar art. 25 Brede Doeluitkering op de begroting van IenM voor het project Beter Benutten.

DBFM-conversie A12 Ede-Grijsoord
In 2014 is de DBFM-aanbesteding van het project A12 Ede-Grijsoord afgerond. De budgettaire reeksen worden aangepast zodat deze overeenkomen met de meerjarige beschikbaarheidsvergoedingen.

DBFM-conversie A9 Gaasperdammerweg
In 2014 is de DBFM-aanbesteding van het project A9 Gaasperdammerweg, onderdeel van het programma Schiphol-Amsterdam-Almere, afgerond. De budgettaire reeksen worden aangepast zodat deze overeenkomen met de meerjarige beschikbaarheidsvergoedingen.

Kasschuif Infrastructuurfonds & Versnelde ontvangst (KGT Vlaanderen, N35 Nijverdal-Wierden, ZTY Noord-Holland)
De bijdrage van Vlaanderen aan het project Kanaal Gent-Terneuzen, de bijdrage van de regio aan het project N35 Nijverdal-Wierden, en de bijdrage van de provincie Noord-Holland aan het project Zeetoegang IJmond zijn elk versneld ontvangen. De uitgaven voor deze drie projecten zijn pas in latere jaren voorzien. Om het budget in lijn te brengen met de programmering vindt er een kasschuif van 250 mln. plaats op het Infrastructuurfonds van 2015 naar latere jaren.

RSP 2015 Provinciefonds en Gemeentefonds
Dit betreft drie overboekingen naar het Provincie- en Gemeentefonds. Het betreft het regiodeel van het budget voor het Ruimtelijk Economisch Programma (16,1 mln.), budget voor een aantal concrete projecten binnen het Regiospecifiek Pakket (RSP) Zuiderzeelijn (27,1 mln.) en een deel van het budget voor FlorijnAs, een project binnen het RSP (21,4 mln.)

Vaststelling BOV-subsidie 2014
Uit de vaststelling van de BOV-subsidie 2014 blijkt dat Prorail 35,1 mln. aan IenM diende terug te betalen in verband met vervallen maatregelen. Dit bedrag is aan de investeringsruimte spoorwegen toegevoegd en wordt via het saldo 2015 doorgeschoven naar 2016. (zie toelichting bij *Saldo 2015 Spoorwegen*).

Diversen (Technische mutaties – Uitgaven & Ontvangsten)
De vier grootste mutaties binnen deze post zijn: 27,5 mln. aan lagere uitgaven binnen het project Keersluis Limmel als gevolg van de DBFM-conversie van de budgettaire reeksen; 23 mln. aan hogere ontvangsten en uitgaven doordat de prijsbijstelling over 2015 is uitgekeerd; 22,5 mln. aan hogere uitgaven aan Infraspeed ter compensatie voor de aftrekbaarheid van de rente op de aandeelhoudersleningen; 22,4 aan hogere ontvangsten en uitgaven doordat ProRail subsidie uit 2013 heeft terugbetaald.

Diergezondheidsfonds

F DIERGEZONDHEIDSFONDS: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	21,9
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Toevoeging eindsaldo 2014	19,1
Uitgaven bestrijding vallen lager uit	– 24,3
Diversen	16,5
	11,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	11,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	33,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	33,1

F DIERGEZONDHEIDSFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	21,9
Technische mutaties	
Niet tot een ijklijn behorend	
Lagere ontvangsten vanuit de sectoren	– 35,0
Saldo	17,8
Toevoeging eindsaldo 2014	19,1
Diversen	9,4
	11,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	11,3
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	33,1
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	33,1

Toevoeging eindsaldo 2014
In 2014 was per saldo een bedrag van 19,1 mln. over. Dit bedrag is bij de 1e suppletoire begroting 2015 toegevoegd aan het DGF 2015.

Uitgaven bestrijding vallen lager uit
De uitgaven voor het onderdeel Bestrijding van dierziekten zijn 24,3 mln. lager dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt doordat het DGF-saldo van 2014 ad 19,1 mln. bij Voorjaarsnota is toegevoegd. De afrekening met de Vereffeningsorganisatie Productschappen waarvoor onvoorzien 3,2 mln. was opgenomen heeft nog niet plaatsgevonden. Voorts worden de uitvoeringkosten RVO ad 1,6 mln. berekend op basis van nacalculatie en zal verrekening met de voormalige Productschappen pas in 2016 plaatsvinden. Verder lopen enkele vaste contractpartijen in het kader van dierziektebestrijding achter met factureren. Niet alle facturen van de vaste contractpartijen voor de mogelijke bestrijding van dierziekten zijn ontvangen.

Diversen
Het betreft hier onder meer de uitgaven van 9,3 mln. voor de bestrijding van met name vogelgriep (aviaire influenza Hoog en laag pathogeen) en voor basismonitoring en monitoring van AI, Newcastle disease (NCD), mycoplasma en salmonella.

Lagere ontvangsten
De werkelijke ontvangsten ten opzichte van de Najaarsnota 2015 vallen 35,0 mln. lager uit. Dit wordt veroorzaakt doordat de ontvangstenraming bij Najaarsnota 2015 met 19,6 mln. was verhoogd om de ontvangsten gelijk te trekken aan de uitgaven. Voorts zijn de ontvangsten in 2015 lager doordat gelet op de opheffing van de productschappen er reeds eind 2014 een voorschot van 3,3 mln. van Productschap Zuivel voor 2015 is ontvangen en een bedrag van 6,0 mln. van het Productschap Pluimvee en Eieren ten behoeve van de bestrijding AI (waarvan 0,797 mln. is uitgegeven in 2014, de overige kosten komen ten laste van 2015). Ook zijn de heffingen in de sector pluimvee pas laat gefactureerd in 2015 waardoor er 3,3 mln. minder is ontvangen dan voorzien en zijn de kosten voor de bestrijding mycoplasma nog niet ontvangen. Een bedrag voor de dekking van de kosten voor de AI-uitbraken ad 2,6 mln. is nog niet verrekend met de sector.

Saldo
Het fonds moet in evenwicht zijn. Er is over 2015 een tekort (17,8 mln.). Het tekort wordt geboekt onder de ontvangsten en bij de 1e suppletoire begroting 2016 wordt het eindsaldo 2015 (tekort) verwerkt in het saldo van het DGF.

Diversen
Bij najaarsnota zijn de ontvangsten ten opzichte van de stand DGF-begroting met 9,5 mln. naar boven bijgesteld ter dekking van hogere uitgaven voor onder andere basismonitoring en monitoring.

Accres Gemeentefonds

ACCRES GEMEENTEFONDS: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	223,0
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres tranche 2014	– 249,0
Accres tranche 2015	– 160,8
Bcf plafond mutatie	– 25,4
Bcf plafondbijstelling accres tranche 2015	34,8
Bcf plafondbijstelling accres tranche 2015	– 34,8
Bijstelling bcf	49,8
Diversen	– 1,7
	– 387,1
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Accres tranche 2014	249,0
Accres tranche 2015	55,8
Afrekening bcf	– 137,6
	167,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 219,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	3,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	3,3

ACCRES GEMEENTEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Btw-compensatiefonds (BCF)
Het plafond van het BCF is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeente- en provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond, komt het verschil ten gunste van het gemeente- en provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het gemeente- en provinciefonds verdeeld conform de aandelen van de gezamenlijke gemeenten en provincies in het BCF in het gerealiseerde jaar. Bij Miljoenennota 2016 is het aandeel van gemeenten van 137,6 mln. euro in de geraamde ruimte onder het plafond voor 2015 toegevoegd aan het gemeentefonds. De definitieve berekening van het plafond en bijbehorende afrekening van het BCF voor 2015 vindt plaats bij Voorjaarsnota 2016.

Accres Provinciefonds

ACCRES PROVINCIEFONDS: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	21,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 34,4
	– 34,4
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	9,7
	9,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 24,8
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	– 3,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	– 3,3

ACCRES PROVINCIEFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Btw-compensatiefonds (BCF)

Het plafond van het BCF is per 2015 gekoppeld aan de accrespercentages zoals deze volgen uit de normeringssystematiek voor het gemeentefonds en provinciefonds. Het plafond wordt aangepast voor taakmutaties (zoals decentralisaties) die gepaard gaan met onttrekkingen of toevoegingen aan het BCF. Als het plafond overschreden wordt, komt het verschil ten laste van het gemeentefonds en provinciefonds. Bij een realisatie lager dan het plafond, komt het verschil ten gunste van het gemeentefonds en provinciefonds. De toevoeging of uitname wordt over het gemeentefonds en provinciefonds verdeeld conform de aandelen van de gezamenlijke gemeenten en gezamenlijke provincies in het BCF in het gerealiseerde jaar. Bij Miljoenennota 2016 is het aandeel van provincies van 18,4 mln. in de geraamde ruimte onder het plafond voor 2015 toegevoegd aan het Gemeentefonds. De definitieve berekening van het plafond en bijbehorende afrekening van het BCF voor 2015 vindt plaats bij Voorjaarsnota 2016.

BES-fonds

H BES-FONDS: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	31,9
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	14,6
	14,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	14,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	46,6
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	46,6

H BES-FONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Diversen
Dit betreffen een bijdrage van Koninkrijksrelaties ter opvang van wisselkoersverschillen en een bijdrage van I&M ter verbetering van de kwaliteit van het drinkwater op Bonaire, Saba en Sint Eustatius.

Deltafonds

J DELTAFONDS: UITGAVEN	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	1.374,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	– 5,8
	– 5,8
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Ontvangstenschuiven binnen het deltafonds	– 35,0
Saldo 2014	– 53,2
Saldo 2015: waterveiligheid	– 20,5
Diversen	– 29,5
	– 138,2
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Kasschuif deltafonds	– 75,0
Diversen	9,8
	– 65,2
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 209,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	1.165,5
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.165,5

J DELTAFONDS: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	1.374,6
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	3,6
	3,6
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Ontvangstenschuiven binnen het deltafonds	– 35,0
Saldo 2014	– 15,3
Diversen	0,0
	– 50,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Kasschuif deltafonds	– 75,0
Diversen	9,8
Niet tot een ijklijn behorend	
Saldo 2014	– 37,9
	– 103,1
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 149,7
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	1.224,8
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	1.224,8

Ontvangstenschuiven binnen het Deltafonds (uitgaven & niet-belastingontvangsten)
De ontvangsten binnen een aantal programma's op het hoofdwatersysteem zijn later binnengekomen dan begroot. Dit betreft met name een lagere ontvangst van 31 mln. binnen het programma Ruimte voor de Rivier.

Saldo 2014
Het nadelig saldo van 53,2 mln. uit 2014 is onttrokken aan de begroting van het Deltafonds.

Saldo 2015: waterveiligheid
Per saldo is op het artikel waterveiligheid een onderuitputting van 20,5 mln. Dit bedrag bestaat uit drie componenten:

1) op de deelprojecten Dijkversterking Hoekse Waard Zuid en West Zeeuws Vlaanderen binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma is voor 38,5 mln. minder uitgegeven dan begroot, doordat voor beide projecten de maximale subsidiegrens is benaderd. Het maximale subsidiebedrag 2015 is een percentage van de hoofdsom. Die hoofdsom is lager uitgevallen dan begroot, doordat de aanbesteding goedkoper was dan voorzien. Derhalve is het in 2015 uit te betalen subsidiebedrag lager dan voorzien. De onderuitputting werd verder versterkt door opgelopen vertraging binnen het project Ameland Waddenzeedijk.
2) op het artikelonderdeel overige projecten is sprake van een overschrijding van 19,8 mln. Dit is het gevolg van hogere uitgaven binnen de Project Overstijgende Verkenning Macrostabiliteit (17 mln.), de projecten Opijnen-Ophemert (5 mln.), Fort Vuren-Waardenburg (2,5

mln.) en diverse kleinere projecten (10 mln.). Tegelijkertijd zorgen vertragingen bij het project Steenbestorting Westerschelde (7 mln.) en onderprogrammering (7 mln.) voor lagere uitgaven;

3) op het artikelonderdeel studie- en onderzoekskosten is 1,8 mln. minder uitgegeven. Dit komt met name door vertragingen in diverse kleinere onderzoeken.

Diversen (Beleidsmatige mutaties)
Deze post bestaat o.a. uit de volgende twee mutaties. Binnen het artikel waterkwaliteit is 14 mln. minder uitgegeven dan begroot doordat uitgaven binnen het programma Kaderrichtlijn Water zijn uitgesteld. Dit uitstel is het gevolg van vertraagde vergunningverlening en het naar achteren verschuiven van werkzaamheden. Daarnaast kende het artikel Beheer, Onderhoud en Vervanging een onderuitputting van 5,8 mln. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door lagere uitgaven binnen het project Stroomlijn vanwege vertraging en scope-aanpassingen (11 mln.) en anderzijds door hogere uitgaven van het project Renovatie Stuwensemble Nederrijn vanwege eerdere gunning van het project (5 mln.).

Kasschuif Deltafonds
Er is 75 mln. aan middelen verschoven vanuit 2015 naar 2019. Binnen de programma's Ruimte voor de Rivier en het Tweede Hoogwaterbeschermingsprogramma lopen de komende jaren een aantal grote projecten af, terwijl door de recent genomen deltabeslissingen en het nieuwe Hoogwaterbeschermingsprogramma nieuwe projecten worden opgestart. Om het budget in overeenstemming te brengen met het meerjarige programma is deze kasschuif uitgevoerd.

Diversen (Technische mutaties)
Deze post bestaat uit twee mutaties. Voor grondaankoop binnen het project De Kier is 3,6 mln. overgeboekt van de begroting van EZ naar het Deltafonds. Deze ontvangst vloeit terug naar de programmaruimte waaruit de grondaankopen zijn voorgefinancierd en zijn vervolgens doorgeschoven naar 2016. De tweede mutatie betreft een overboeking van 2,7 mln. via de begroting van IenM naar het Provinciefonds voor de rijksbijdrage aan het project Ooijen-Wanssum.

Prijsbijstelling

PRIJSBIJSTELLING: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	520,1
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Nominale ontwikkeling	– 372,8
Sociale zekerheid	
Diversen	– 3,1
Zorg	
Diversen	– 2,2
	– 378,1
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	0,0
	0,0
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Uitkeren tranche 2015	– 94,4
Sociale zekerheid	
Diversen	– 2,3
Zorg	
Diversen	– 0,3
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	– 45,0
	– 142,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 520,1
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

PRIJSBIJSTELLING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Arbeidsvoorwaarden

ARBEIDSVOORWAARDEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	590,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Nominale ontwikkeling	– 372,8
Sociale zekerheid	
Nominale ontwikkeling	– 20,6
Diversen	0,0
Zorg	
Diversen	– 3,9
	– 397,3
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Loonbijstelling tranche 2015	– 189,1
Sociale zekerheid	
Diversen	– 2,5
Zorg	
Diversen	– 0,3
Niet tot een ijklijn behorend	
Diversen	– 1,0
	– 192,9
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 590,2
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

ARBEIDSVOORWAARDEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Nominale ontwikkeling
Op basis van ramingen van het Centraal Planbureau in het voorjaar van 2015 van de ontwikkeling van de lonen en de sociale werkgeverslasten is de loonbijstelling neerwaarts bijgesteld.

Loonbijstelling tranche 2015
De loonbijstelling tranche 2015 is overgeboekt naar de departementale begrotingen.

Koppeling Uitkeringen

KOPPELING UITKERINGEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	115,9
Mee- en tegenvallers	
Sociale zekerheid	
Nominale ontwikkeling	– 32,0
	– 32,0
Beleidsmatige mutaties	
Sociale zekerheid	
Nominale ontwikkeling	– 50,6
	– 50,6
Technische mutaties	
Sociale zekerheid	
Brutering	– 33,3
	– 33,3
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 115,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

KOPPELING UITKERINGEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Nominale ontwikkeling (mee- en tegenvallers)
De mutatie betreft een aanpassing in de nominale ontwikkeling binnen het SZA-kader als gevolg van CPB-ramingen van loon- en prijsontwikkeling en als gevolg van mutaties in uitgavenramingen binnen de Sociale Zekerheid.

Nominale ontwikkeling (beleidsmatig)
Dit is een overboeking naar de begroting van SZW om de begrotingsgefinancierde uitkeringen op prijspeil 2015 te brengen.

Brutering
Diverse uitkeringen zijn netto gekoppeld aan het netto minimumloon, maar kennen een ander bruto-netto traject dan het minimumloon. Wijzigingen in het bruto-netto traject van het minimumloon leiden tot aanpassing van het netto minimumloon. De uitkeringen die netto zijn gekoppeld, worden evenredig aangepast maar door het andere bruto-netto traject kan de bruto uitkering een afwijkende ontwikkeling vertonen dan die van het bruto mimimumloon. Het effect hiervan op de uitkerings-

lasten wordt het bruteringseffect genoemd. Het uitgavenkader SZA is voor dit effect gecorrigeerd.

Aanvullende Post Algemeen

ALGEMEEN: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	761,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Afboeking eu reservering	– 612,0
Belastingdienst	38,0
Cao	400,0
Contraterrorisme	24,9
Dekking cao	– 400,0
Dekking middelen cao	400,0
In=uit taakstelling	– 912,3
Invullen in=uit taakstelling	959,1
Kasschuif belastingdienst	– 38,0
Diversen	– 40,8
Sociale zekerheid	
In=uit taakstelling	– 48,5
Invullen in=uit taakstelling	48,5
Zorg	
Harmoniseren duur vervolgopleiding medisch specialisten	– 20,3
Overheveling umc's	– 17,2
	– 218,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Gdi	78,7
Toekomstfonds	– 50,0
Uitkeren cao middelen	– 400,0
Uitkeren middelen gdi	– 78,4
Uitkeren middelen vastgoed dji	– 34,0
Diversen	– 19,1
Zorg	
Huishoudelijke hulptoelage	– 40,0
Diversen	0,1
	– 542,7
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	– 761,4
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

ALGEMEEN: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	0,0
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	0,0
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	0,0

Afboeking EU reservering
Op maandag 19 oktober 2015 presenteerde de Europese Commissie de achtste aanvullende begroting voor 2015. In deze aanvullende begroting is de jaarlijkse nacalculatie van de grondslagen voor de btw- en bni-afdrachten opgenomen. Voor de budgettaire effecten van de nacalculatie was een reservering opgenomen op de Aanvullende Post. Deze reservering is vrijgevallen bij Najaarsnota. Zie voor een nadere toelichting van de effecten van de EU-afdrachten de toelichting bij hoofdstuk 5 Buitenlandse Zaken.

Belastingdienst & Kasschuif belastingdienst
Op de Aanvullende Post staan de middelen voor de ICT-projecten die de Belastingdienst zal uitvoeren in kader van de investeringsagenda. De middelen voor de Investeringsagenda Belastingdienst voor 2015 zijn doorgeschoven naar 2016. De investeringen in de eerste noodzakelijke randvoorwaarden voor de uitvoering van de investeringsagenda waren voorzien voor 2015 en 2016. Het merendeel van deze middelen zal in 2016 tot besteding komen. Dit houdt onder meer verband met de verplichting en wens te voldoen aan regels ten behoeve van aanbesteding.

Cao, Dekking cao, Dekking middelen cao & Uitkeren cao middelen
Overheidswerkgevers en drie centrales van overheidspersoneel hebben een bovensectorale overeenkomst loonruimte publieke sector gesloten. Ter financiering van de afspraak is 400 mln. gereserveerd op de Aanvullende Post. Deze middelen zijn gedekt met onderuitputting op de departementale begrotingen. De middelen voor 2015 zijn vervolgens bij Najaarsnota overgemaakt naar de departementale begrotingen.

Contraterrorisme
Op 27 februari 2015 heeft het kabinet besloten de veiligheidsketen op een aantal punten substantieel te versterken. Hiermee kunnen de betrokken diensten en organisaties, ook bij voortzetting van het huidige dreigingsbeeld, de komende jaren doen wat nodig is om de jihadistische dreiging tegen te gaan. Het gaat om een pakket van in totaal 128,8 mln. structureel, dat in een vanaf 2015 oplopende reeks wordt gerealiseerd. De middelen zijn op de Aanvullende Post geplaatst en zijn gedurende 2015 uitgekeerd.

In=uit taakstelling & invullen in=uit taakstelling (Rbg-eng en SZA)
Bij Voorjaarsnota 2015 zijn de eindejaarsmarges uitgekeerd aan de departementale begrotingen. Als tegenhanger hiervan is de ramingstechnische veronderstelling in=uit op de aanvullende post verwerkt (in=uit-taakstelling). Hierbij wordt er vanuit gegaan dat de onderuitputting die zich in 2014 heeft voortgedaan ook in 2015 zal optreden. De eindejaarsmarge voor de HGIS-middelen en de daarmee corresponderende in=uit-taakstelling is over drie jaren verspreid. De in=uit-taakstelling voor 2015 is gedurende het jaar volledig ingevuld.

Harmoniseren duur vervolgopleiding medisch specialisten
Dit betreft vrijvallende middelen die waren gereserveerd om het harmoniseren van de duur van medische vervolgopleidingen te faciliteren.

Overheveling UMC's
Dit betreft middelen die waren gereserveerd voor de UMC's als gevolg van het inhouden van de ILO als onderdeel van de afspraken uit het Zorgakkoord. Deze overgang gaat niet door en daarmee vallen de middelen vrij voor alternatieve aanwending.

GDI & uitkeren middelen GDI
Er is besloten om de financiering van de tekorten bij de generieke digitale infrastructuur (GDI) te verdelen over de departementen. Deze middelen zijn van de departementale begrotingen overgeboekt naar de Aanvullende Post. De middelen voor 2015 zijn vervolgens grotendeels beschikbaar gesteld aan de opdrachtgevers voor de verschillende voorzieningen op basis van daartoe ingediende bestedingsplannen.

Toekomstfonds
De middelen voor het Toekomstfonds zijn overgeheveld naar de begroting van EZ (kamerstuk 34 000 XIII, nr 11.). De middelen zijn ingezet voor fundamenteel onderzoek.

Uitkeren middelen vastgoed DJI
Voor de uitvoering van het Masterplan DJI zijn er middelen (t.b.v. frictiekosten vastgoed) van de Aanvullende Post overgeheveld naar de begroting van VenJ.

Huishoudelijke hulptoelage
Het kabinet heeft besloten om voor 2015 incidenteel 40 mln. extra toe te voegen aan de decentralisatie-uitkering huishoudelijke hulp toelage zodat gemeenten extra ruimte hebben om plannen in te dienen met als doel het behoud van arbeidsplaatsen in de huishoudelijke hulp sector. Dit besluit is nader toegelicht in een gezamenlijke brief van de Minister van SZW en de Staatssecretaris van VWS aan de Tweede Kamer.

Consolidatie

CONSOLIDATIE: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	– 6.453,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Consolidatie	579,6
	579,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	579,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	– 5.874,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	– 5.874,3

CONSOLIDATIE: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015 (excl. IS)	– 6.453,9
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Consolidatie	579,6
	579,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	579,6
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015 (subtotaal)	– 5.874,3
Totaal Internationale samenwerking	0,0
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	– 5.874,3

De post Consolidatie wordt gebruikt voor het corrigeren van de Rijksbegroting voor dubbeltellingen die ontstaan door het bruto-boeken van bijdragen. Het bruto-boeken houdt in dat zowel het begrotingshoofdstuk dat bijdraagt, als het hoofdstuk of fonds dat budget ontvangt de uitgaven opneemt. Het ontvangende hoofdstuk of fonds raamt daarnaast de te ontvangen bijdragen ook aan de ontvangstenkant van de begroting. Hierdoor wordt het rekenkundig niveau van de totale rijksuitgaven en de rijksontvangsten hoger dan het feitelijk niveau. Op de post Consolidatie wordt hiervoor gecorrigeerd. De hoogte van de post wordt in belangrijke mate bepaald door de bijdragen van de begroting van Infrastructuur & Milieu aan het Infrastructuurfonds.

Homogene Groep Internationale Samenwerking

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: UITGAVEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015	4.646,7
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Apparaat	– 24,2
Crisisbeheersingsoperaties	– 31,6
Dggf	15,6
Noodhulpfonds	42,6
Overig armoedebeleid	103,5
Diversen	– 52,5
	53,4
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Asiel	400,0
Asiel (augustus)	– 145,0
Asiel dekking	– 400,0
Asiel overheveling venj	– 750,0
Asiel problematiek	750,0
Bijstelling betaalschema ida (wereldbank)	80,0
Biv tgv bz/bhos	60,0
Biv trekkingsrecht bz/bhos	– 60,0
Biv trekkingsrecht def	– 59,5
Bni aanpassing oda	140,4
Dggf	– 73,6
Eindejaarsmarge	216,4
Financiering brigade speciale bev. opdrachten (bsb)	– 15,3
Infrastructuurontwikkeling	– 32,8
Kasschuif oijk	– 20,0
Missie isis	100,0
Omhangen vpd naar inzet	26,6
Opvang in de regio	110,0
Overig armoedebeleid	172,4
Rechtstaatontwikkeling, wederopbouw, vrede	– 20,9
Verlenging crisisbeheersingsoperaties	– 26,5
Vn crisisbeheersingsoperaties	– 24,0
Vrijgave ontvangsten minusma	– 17,5
Diversen	– 73,1
	337,6
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	22,6
	22,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	413,5
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	5.060,3

HOMOGENE GROEP INTERNATIONALE SAMENWERKING: NIET-BELASTINGONTVANGSTEN	
	2015
Stand Miljoenennota 2015	130,2
Mee- en tegenvallers	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	24,5
	24,5
Beleidsmatige mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	41,8
	41,8
Technische mutaties	
Rijksbegroting in enge zin	
Diversen	22,6
	22,6
Totaal mutaties sinds Miljoenennota 2015	88,9
Stand Financieel Jaarverslag van het Rijk 2015	219,1

Apparaat
De realisatie van de apparaatuitgaven valt lager uit dan geraamd. Dit komt voornamelijk omdat een aantal geplande investeringen in het postennet (met betrekking tot huisvesting en ICT) zijn doorgeschoven naar 2016.

Crisisbeheersingsoperaties
Er is sprake van onderuitputting op het budget voor crisisbeheersingsoperaties.

DGGF
Het budget voor het DGGF toont in 2015 een per saldo onderuitputting van ca. 60 mln., dit budget wordt meegenomen naar volgende jaren. Zoals gemeld in de Decemberbrief (TK 34 300, nr.55) valt de onderuitputting lager uit dan bij Najaarsnota gemeld, omdat de vraag en het aanbod van kwalitatief goede voorstellen vanuit intermediaire fondsen groter was dan toen verwacht.

Noodhulpfonds
Vanwege de humanitaire crises, de huidige migratiestromen en de recente geweldsuitbarstingen is het Relief Fund voor 2015 verhoogd met 43 mln. ten laste van de beschikbare middelen voor het Relief Fund in 2016 en 2017.

Overig armoede beleid
De omvang van ODA is gekoppeld aan de omvang van de economie (het BNI). Deze mutatie is het resultaat van de invulling van de BNI-bijstelling op het ODA-budget op de verschillende artikelen van de BHOS-begroting. De minreeks op artikel 5 is daarmee kleiner geworden. Daarnaast bestaat deze mutatie uit het koersverlies binnen de BHOS-begroting als gevolg van de hoge dollarkoers ten opzichte van de euro.

Diversen (mee- en tegenvallers)
Deze post bevat verschillende mutaties, waaronder meevallers op de middelen voor duurzame handel en investeringen (ca. 20 mln.) als gevolg van vertraagde projecten en doorgeschoven betalingen naar 2016. Daarnaast zijn de uitgaven aan het Europees ontwikkelingsfonds lager (ca. 15 mln.) omdat de ratificatie van het EOF programma later heeft plaatsgevonden dan gepland.

Asiel
In 2015 is de instroom van het aantal asielzoekers bij Voorjaarsnota, Miljoenennota en Najaarsnota bijgesteld van 21.000 naar 58.000. De additionele kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers bij het Centraal Opvang Asielzoekers (COA) voor het jaar 2015 bedroegen in totaal 889 mln. De dekking van 539 mln. is gevonden door het aanwenden van BNI-ruimte in 2015, de BNI-ruimte in de jaren 2016–2020, het inzetten van non-ODA eindejaarmarge en niet-verplichte ODA-ruimte uit 2020. Bij Najaarsnota heeft het kabinet uit rijksbrede onderuitputting de laatste tegenvaller van 350 mln. gedekt.

De opvang van asielzoekers valt onder de beleidsverantwoordelijkheid van de Minister van Veiligheid en Justitie. De kosten voor de eerstejaarsopvang van asielzoekers uit DAC-landen worden toegerekend aan ODA. Daarom is de dekking van de additionele kosten die zich hebben voorgedaan in 2015, overgeheveld naar de begroting van VenJ. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de hiermee samenhangende mutaties.

Kosten	895
waarvan Voorjaarsnota	*400*
waarvan Miljoenennota	*139*
waarvan Najaarsnota	*350*
waarvan overig[1]	*6*
Dekking	– 895
waarvan BNI-ruimte 2015	*– 139*
waarvan BNI-ruimte 2016–2020	*– 345*
waarvan rijksbrede onderuitputting	*– 350*
waarvan eindejaarsmarge en ODA-ruimte uit 2020	*– 55*
waarvan overig[1]	– 6
Overheveling VenJ	– 895
waarvan COA	*– 889*
waarvan overig[1]	*– 6*

[1] Deze posten hebben geen directe relatie met de eerstejaarsopvang asielzoekers. Het gaat om een bijdrage voor het versnellen van asielprocedures.

Bijstelling betaalschema IDA (Wereldbank)
De IDA betalingen aan de Wereldbank zijn versneld.

BIV
Het betreft de overheveling van middelen uit het BIV naar de begrotingen van Defensie, Buitenlandse Zaken en Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het financieren van uitgaven van deze departementen gerelateerd aan de internationale veiligheid.

BNI aanpassing ODA
Het ODA budget is opwaarts bijgesteld als gevolg van de meest recente BNI-ramingen van het CPB. Deze BNI-macromeevaller is grotendeels aangewend ter dekking van de verhoogde kosten voor de eerstejaars-opvang van asielzoekers in het jaar 2015 en deels voor de nog resterende BNI-bijstelling op het ODA-budget in 2015.

DGGF
Het Dutch Good Growth Fund (DGGF) heeft als doel het bevorderen van handel en investeringen van het MKB in ontwikkelingslanden en Nederlandse bedrijven die in ontwikkelingslanden willen investeren. Tussen de jaren 2014–2017 is 700 mln. beschikbaar om het fonds te voeden, waarna het DGGF moet revolveren. Een deel van de middelen beschikbaar voor het jaar 2015 is niet volledig uitgeput, dit budget is meegenomen naar volgende jaren.

Eindejaarsmarge
Aan de HGIS is de eindejaarsmarge toegevoegd, welke nagenoeg geheel is doorverdeeld naar de HGIS departementen. De HGIS eindejaarsmarge kan over maximaal drie jaar aangewend worden. Dit jaar was de omvang van de HGIS eindejaarsmarge hoger, omdat onder andere de in 2014 niet bestede middelen voor het Noodhulpfonds (ca. 470 mln.) en het Dutch Good Growth Fund aanvullend zijn meegenomen naar 2015.

Financiering brigade speciale beveiligingsopdrachten
Defensie voert in opdracht van Buitenlandse Zaken de beveiliging van een aantal hoog-risico posten uit.

Infrastructuurontwikkeling
De programma's ORIO en DRIVE hebben als doel publieke infrastructuur-projecten in ontwikkelingslanden te stimuleren. Vanwege de opstartfase is een deel van de middelen niet volledig uitgeput, dit budget is meegenomen naar volgende jaren.

Kasschuif Van Ojik
Met de motie Van Ojik (TK 34 000 nr. 22) is verzocht om de diplomatieke capaciteit van het Ministerie van Buitenlandse Zaken te versterken. Dit is deels gedekt uit de HGIS-eindejaarsmarge en deels via het artikel HGIS-onvoorzien. Met een kasschuif is de dekking naar het juiste jaar geboekt.

Missie ISIS
Met kamerstuk 27 925, nr. 506 heeft het Kabinet aangegeven deel te nemen aan de strijd tegen ISIS in Irak. De financiering van de missie vindt plaats uit de HGIS onvoorzien. Middels een kasschuif worden middelen uit de jaren 2017 tot en met 2019 naar voren gehaald ter dekking van de jaren 2015 en 2016. De kasschuif bedraagt 123 mln. euro, deze middelen zijn overgeheveld naar de begroting van het Ministerie van Defensie (X).

Omhangen VPD naar inzet
Uit praktische overwegingen heeft Defensie er in overleg met BuZa voor gekozen alle HGIS uitgaven en ontvangsten te boeken op 1 subartikel van de begroting.

Opvang in de regio
Er zijn middelen vrijgemaakt voor opvang van vluchtelingen in de regio van Syrië.

Overig armoedebeleid
De omvang van ODA is gekoppeld aan de omvang van de economie (het BNI). Deze mutatie is het resultaat van de invulling van deze zogenaamde BNI-korting op het ODA-budget op de verschillende artikelen van de BHOS-begroting. Daarnaast bestaat deze mutatie uit het koersverlies als gevolg van de hoge dollarkoers ten opzichte van de euro.

Rechtstaatontwikkeling, wederopbouw, vrede
Het UNICEF-programma Education and Peacebuilding heeft minder budget nodig dan gepland.

Verlening crisisbeheersingsoperaties
Ruimte in 2015 is ingezet voor de verlenging van lopende crisisbeheersingsoperaties in 2016.

VN crisisbeheersingsoperaties
De verlaging van het budget is het gevolg van een vertraging van een deel van de Nederlandse contributie aan VN-crisisbeheersingsoperaties. Deze uitgaven vinden plaats na afroep door de VN en zijn gebaseerd op de kosten van de verschillende operaties, de geldende afspraken over het Nederlandse aandeel in de totale kosten, en de liquiditeitsbehoefte in enig jaar. Het budgettaire jaar van de VN loopt van 1 juli t/m 30 juni.

Vrijgave ontvangsten MINUSMA
De Verenigde Naties hanteren een vergoedingensysteem voor landen die een bijdrage leveren aan VN-missies, zoals MINUSMA. Ontvangsten die voor 2016 verwacht werden zijn in 2015 binnengekomen. Deze ontvangsten zijn via de eindejaarsmarge meegenomen naar 2016.

Diversen (beleidsmatige mutaties)
Deze post bevat verschillende mutaties, waaronder de overheveling van de intensiveringsmiddelen voor het traject contra-terrorisme van de aanvullende post naar de begroting van Buitenlandse Zaken.

Diversen (technische mutaties)
Dit betreft het saldo van verschillende desalderingen. Belangrijkste oorzaken zijn de eerder dan geplande ontvangsten van de VN voor deelname aan de missie in Mali (17 mln.) en het afromen van de FOM reserve (5 mln.).

Diversen (Mee- en tegenvallers)
Er is per saldo sprake van een meevaller op de ontvangsten bij het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Dit komt gedeeltelijk voort uit hogere ontvangsten voor consulaire dienstverlening en vergoedingen van andere ministeries. Daarnaast is er sprake van restitutie op in eerdere jaren gedane bijdragen aan beëindigde VN-crisisbeheersingsoperaties.

Diversen (beleidsmatige mutaties)
De meerontvangsten worden onder andere verklaard door ontvangsten van de VN voor deelname aan de missie in Mali. Verder is onroerend goed verkocht, deze middelen zijn toegevoegd aan het huisvestingsfonds. Daarnaast zijn er hogere consulaire ontvangsten omdat er meer visa zijn afgegeven dan oorspronkelijk geraamd.

Diversen (technische mutaties)
Dit betreft het saldo van verschillende desalderingen. Belangrijkste oorzaken zijn de eerder dan geplande ontvangsten van de VN voor deelname aan de missie in Mali (17 mln.) en het afromen van de FOM reserve (5 mln.).